

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
-hasábrós péld. az egyszer 20 fill.
minden következőnké 16 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak pelotájában.
TELEFON-SZÁM: 337

KLADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résevény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, június 5.

Böhm-Ermolli serege délfelől áttörte az orosz vonalat.

Budapest, június 4. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

A mai nap folyamán Przemyslt megtisztítottuk az ellenségtől, aki keleti irányban hátrált és akinek utóvédet a Medykától délnyugatra átterülő magaslaton ellenállást kísérelnek meg. Ott most szövetséges csapatok támadnak. Eközben Böhm-Ermolli hadseregének déli felől sikerült orosz védelmi vonalat áttörnie és Moszkva felé előretörni, amely helységtől csapataink immár csak néhány kilométerre állanak. E harcokban számos hadifogoly került győzők kezére.

Linsingen hadseregének támadása is újból sikert ért el. Oroszok ma reggel óta ezen hadsereg elől teljes visszavonulásban vannak.

San és felső Dnyeszter mentén történtek visszahatásakép Pruth vonalon új harcok fejlődtek. Ahol ellenség támadást kísérelt meg, nagy veszteségei mellett visszavertük. Kilenoszáz oroszot elfogtunk. Egyébként San alsó folyása mentén és Oroszlengyelországban a helyzet változatlan.

Olasz hadszíntér:

A tiroli határ területén nincs jelentős esemény. Kreuzbergi nyeregtől keletre csapataink elfoglaltak két erődöt, amelyet olaszok átmenetileg erősen megszállva tartottak. Karinthiai határon helyenként tovább folyik az ágyúharc. Paut vidéken Karfreit körül harcolunk. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Przemysl elfoglalása meghiúsította az orosz ellentámadást.

Berlin, június 4. Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Yperntől keletre fekvő Hooge kastély helyiséget a nyugati szélén levő néhány ház kivételével rohammal elfoglaltuk. Angolok ellentámadását véresen visszavertük.

Givenchytil keletre sikerült tegnap este angol csapatoknak állásainkba behatolni. Ellentámadásunk ellenséget súlyos veszteségek mellett ismét kiverte. 3 angol gépfegyver maradt kezeink között. Az állás a maga teljességében birtokunkban van.

Souchezi cukorgyárat ide-oda hullámozó harc után megszállottuk. Soucheztől nyugatra a vasut mentén harc még folyik. Neuville mellett és ettől nyugatra árkaik ellen intézett erős ellenséges támadás tüzéségünk tüzeiben összeomlott. Neuville-től délre ma éjjel óta szúrnyharcok vannak. Bois de Pratoben harc véget ért. Elvesztett árkok legnagyobb részét sikerült visszaszerezni.

Keleti hadszíntér:

Lenen és Schründen helységek mellett, Libautól keletre 60-70 kilométernyire lovasságunk orosz osztagokat elfűött. Raordsjang vidékén Kurschanytól nyugatra és Sawdinikénél a Dubissa mentén ellenünk intézett ellenséges támadások meghiúsultak.

Délkeleti hadszíntér:

Csapataink küzdelem után a Przemysltől keletre fekvő helységeket s az ezekhez észak-kelet felé csatlakozó Bolestraszyce-Torki-Pozdziać-Starzawa vonalat elérték. Przemysl eleste folytán birtokunkba jutott zsákmány mennyiségét még nem állapítottuk meg.

Legkülönbözőbb csapatfesztekből elfogott oroszok vallomásaiból kiderült, hogy az oroszok június 2-3-ra virradó éjjelen, amikor Przemyslt rohammal elfoglaltuk, Mackensen vezérezredes hadseregének egész arzenála ellen általános támadást kezdték. Ezen támadás már megindulásakor teljesen meghiúsult. Przemysltől keletre 22 kilométernyire Marwitz tábornok német csapatai rohammal elfoglalták a Myslatycze két oldalán elterülő magaslatokat.

Linsingen tábornok hadserege a Stryj folyónak a hason nevű községtől észak-keletre levő alsó részét átlépni készül. Legfőbb hadvesztőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Hála Przemyslért.

Arad, június 4.

Talán az éreből való, babért nyújtó Hungáriának élettelen szíve is megdobbant annak a felejthetetlen jelenetnek varázsos hatása alatt, amelyet ezen az isteni estén láthatott. Az öröm, amelyet Przemysl dicsőséges visszahódítása árasztott az egész országra, teljessé, örökkön tartóvá tette az összeforradást a nemzet és a hadsereg között. Es talán sehol az országban nem lehetett olyan gyönyörű aktusa ennek az átalakulásnak, mint Aradon, a vértanúk szobra előtt, a mikor az ujjongók észrei ünnepezték a hadsereget és a hadsereg nevében egy daliás tábornok szólt a polgársághoz és a jövő reményéhez, az ifjúsághoz. Minden, a mi valaha korlátot vont a nemzet és a hadsereg között, minden időkre eltűnt ezen az estén. Hogy valaha külön ünnepei voltak a katonáknak és külön ünnepei a népnek: az mind a régi időkbe tovatűnt emlék lett.

A mit a tíz hónapos háboru megmutatott, azt mi, az itthonmaradottak most éreztük át igazán. A hadsereg igazán nemzeti hadsereg lett, a mely viszont a magyar nemzetnek legyőzhetetlen és megbecsülhetetlen erőnyeit tudta megbecsülni. A hadsereg nem idegen test, nem külön szervezet az országban, hanem egy érzést, egy törekvést, egy gondolatot jelent magával a nemzettel, a melyből való. A hadsereg büszke azokra a magyarokra, a kiknek vitézsége oly sokat szerzett a harcok győzelméből és mi büszkék vagyunk a hadseregre, a mely egy egész világgal szemben megfélemlíthetetlenül és legyőzhetetlenül áll.

Valaha talán mi is a militarizmus dicsőítését láttuk azokban a büszke

emlékekben, a melyekkel a német városok hadseregüket ünneplik. Akkor még nem értettük át, hogy az a német hadsereg maga a német nép volt, a mely fegyverrel a kezében és a lobogók alatt szerezte meg az európai hatalomra emelkedett egységes Németországot. Es most ép úgy egyet jelent a mi hadseregünk a néppel, a mely egyenruhát öltve és a vér mezdőt járva vivja meg az ország és a monarchia szabadságharcát, a jövőért, a fenmaradásért, a boldogulásért való harcot. Nem katonai vállalkozás, nem hódító hadjárat, nem kalandos célok követése ez a háboru, hanem az elszánt, minden erőt mozgósító, minden áldozatra kész önvédelem, a melyben az egész ország hadsereggé válik és szerzi meg a megváltó győzelmet. A mikor a béke helyreálltával mi is érc-emlékeket, diadal-oszlopokat állíthatunk hadseregünk dicsőségének hirdetésére, akkor mi és utódaink azzal a büszke érzéssel fogunk ezekre az emlékekre tekinteni, hogy a hadsereg, a melyet ezzel kitüntettünk, mi voltunk, apáink voltak; nem zsoldos hadsereg, hanem a béke ellen törő ellenségek ellen talpra állott ország.

Es ezt a hadsereget és az ugyanilyen módra született szövetséges hadsereget ünnepezték fátylak, lobogók, a tavasz virágai és az ujjongók tömegei. Es nemcsak Przemysl felszabadítását és visszavételét hálálták meg a két hadseregnek, hanem mindazt, amit eddig szereztek és amit pihenést nem ismerő küzdelemben, üldözésben és ostromban ezután hódítanak meg nekünk. Azt a boldogító eredményt, hogy az orosz, eddig leghatalmasabb

és legfélelmetesebb ellenségünk, már nem az a hatalom és nem az a rém, ami a háboru első felében volt. Ha még nincs teljesen letiporva és megsemmisítve, de már utban van a teljes, megalázó, a világháboru sorsát is eldöntő kudarc felé.

Imádság lett minden hang és minden gyertyafény ezen az ünnepi estén, az Isten csillagboltozatos nagy templomában. A hála imádsága, amely a hálához reménykedően bocsátotta a Mindenható felé a fohászt, hogy a diadalok befejeztével, ugyanilyen estén azok keblére borulhassunk, akik ezt a dicsőséget és a szép, nagy jövőt annyi vér és verejték árán nekünk megszerezték . . .

Tizenkétéves katona Aradon.

(Apa, anya és fiu a harctéren. — Utazás a katonavonaton. — Három ütközetben vett részt. — Csak Oroszország ellen akar harcolni.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 4.

A rendőrség ma a pályaudvaron egy fiatal fiut vett észre, aki állandóan az induló katonavonatok körül settenkedett. Az inspekciós rendőr előtt gyanusnak tűnt a fiu különös viselkedése és bekísérte a rendőrségre, ahol kihallgatták. A fiu vallomása oly annyira regeyes színezetű volt, hogy a rendőrség nem akart hitelt adni neki. A fiu ekkor felmutatta iratait, melyekből kitudt, hogy előadása majdnem mindenben fedi a valóságot.

Bogdán István a fiu neve, 12 esztendő, Csonoki (Pest megye) születésű és Marosvásárhelyről utazott Aradra egy katonavonattal. Apja, aki városi munkás, a mozgósítás első napjai óta az orosz harctéren küzd a nem sokkal később követte őt az anyja is, aki állandóan csak mintegy 20—25 kilométernyire tartózkodott a fronttól és a katonákra való mozással foglalatokodott. Szülei eltávoztása után Bogdán István néhány napig a fővárosban esatángolt, de azután gondolt egyet és elhatározta, hogy a szülei után utazik. Sikertűt neki egy Galiciába induló katonavonatra belépődnia, melyen a 9. honvédszázad katonái utaztak a harctérre. A huszároknak megtetszett az ügyes, vállalkozó szellemű fiu és magukkal vitték a harctérre, szerencsésen ráakadt szüleire és eleinte mint egy 25 főből álló szakasz ételhordója szolgált a házá. Miután a ruhája nagyon elkopott és lerongyolódott, a szabó úgy-ahogy átalakított részére egy huszár attilát és nadrágot, a fejére csakót nyomtak karabélyt is kapott és ezzel felavatták közhuszárnak.

Harctéri élményeit tudósítónknak a következőkben adta elő.

— Három ütközetben vettem részt és két rohamban. Egyik roham alkalmával midőn megláttam, hogy mily nagy tulerőben vannak az oroszok, inamba szállt a bátorságom és nem indultam rohammal a katonákkal. Kétszer azonban magam is részt vettem a rohamban és a második alkalommal sebet is kaptam. Megsebesülésem úgy történt, hogy elakartam fogni egy orosz katonát, aki pukszaggyal fejbe

vágott. A sebet bekötötték, azután elszállították a harctérre. Különböző helyeken feküdtem, míg végre a marosvásárhelyi katonakórházba kerültem, ahol meggyógyítottak. Felgyógyulásom után elbocsájtottak a kórházból, tessék, itt van az elbocsátó levelem.

Az elbocsátó levél tanúsága szerint a tizenkétéves Bogdán István tényleg fejsebbel feküdt a katonai kórházban s így nincsen okunk kételkedni vallomásában.

— Na és miért szálltál le a vonatról Aradon? — kérdeztük a legfiatalabb katonát.

— Mert én csak az oroszok ellen harcolok, — felelte. Különböző megígérték a katonák, hogy ha visszajövök, kineveznek freiternak. Addig nem is nyugszom, míg fel nem varrják a csillagot a mandéromra!

Miután a tizenkét esztendő katonára semmi szabályellenes cselekedet elkövetését sem lehet rábizonyítani, a rendőrség nem tehet egyebet, mint hogy hazaszállítja illetőségi helyére, Budapestre. Bogdán István ugyan erőlyesen tiltakozik ez ellen, azt mondja, hogy ő úgy sem marad Budapesten, a legelső orosz harctérre utazó marssal megy ő is a szülei meg a freiteri csillag után.

Ujabb jegyzések a második hadikölcsönre.

(Az osztrák hadikölcsön sikere.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 4.

Az osztrák hadikölcsönnek három héten megszabott jegyzési időtartama a múlt szombaton járt le. A beérkezett jegyzések előzetes összeállításából már most megállapítottnak mondható, hogy a második osztrák hadikölcsön eredménye az első hadikölcsön kétezerkétszáz milliónyi végösszegét meghaladja. Az utolsó napoknak egyre fokozódó és torlóadásra vezető jegyzései, valamint a függőben levő jegyzések nagy száma arra készítette az osztrák pénzügyminisztert, hogy további intézkedésig a jegyzések utólagos elfogadását továbbra is megengedje. A jegyzés fényes eredményét az osztrák sajtó lelkes kommentárokkal kíséri és kiemeli, hogy a második hadikölcsön jegyzésében a nagy tőke jóval nagyobb arányokban vett részt, mint az elsőnél, ami kétségtelen bizonyossága a azövétséges hadseregek fényes győzelmei során erősen felfokozódott önbizalomnak és hadaink végső győzelmében vetett rendületlen hitnek. Teljesen elűnt az osztrák gazdasági közvéleményből a kishitűség és a bizonytalan jövőtől való félelem, amelynek jelei az ősszel a Krakóig történt visszavonulásunk következtében Ausztriában észrevehetőek voltak és az első osztrák hadikölcsön több hétre kitejesztett jegyzési időtartama alatt gátjául szolgált annak, hogy a kölcsön jegyzése Ausztriában a mostanihoz hasonló lendülettel és készséggel történjék. Az első hetekben a második osztrák hadikölcsön jegyzését is kedvezőtlenül befolyásolta a bizonytalan külügyi helyzet által előidézett feszültség, míg az olasz hadüzenet után az erkölcsi felháborodás épp oly nagy lendülettel

adott Ausztriában is a hadikölcsön jegyzésnek, mint minálunk. A nagybankok 30—30 milliós jegyzéssel jártak jó példával elől és a milliós jegyzések egész sora tellett ki a tőkésben gazdag osztrák ipari és kereskedelmi köröktől is. A mezőgazdaság részvételét nem tartják kielégítőnek. A nagy pénzintézeteknél a jegyzett összegek átlagos magassága igen jelentékenyen (néhány helyen az ötszörösre) emelkedett, szemben az első hadikölcsönrel elért átlaggal, noha a jegyzések végösszege a legtöbb helyen kevéssel multa felül az ősszel elért eredményt. Tehát a jegyzett összegek általában nagyobbak voltak, míg a jegyzők száma kisebb lett, ami a kistőke, csekélyebb és a nagytőke fokozottabb részvételére mutat.

Az osztrák hadikölcsön nagy sikere kétségtelenül hatással lesz a mi hadikölcsönünk eredményének fokozására, mert egyrészt ipari és kereskedelmi köreinknek buzdító példát nyújt és másrészt általában fokozottabb tevékenységre serkent minden illetékes tényezőt abban az irányban, hogy a mi gazdasági erőfeszítésünk aránylagos mértékkel mérve semmiben se maradjon mögöttes a német, sem az osztrák hadikölcsön sikerének. Az ősszel barátot és ellenséget egyaránt ámulatba ejtetünk anyagi erőforrásaink bőségével és gazdasági életünk teherbíró képességével. Ezt a nagy erőfeszítéssel kivívott gazdasági prestíget, ha a hátralevő jegyzési napokon mindnyájan megteszük kötelességünket, a második nemzeti kölcsön ez esetben biztosra vehető nagy sikere egyszermindenkorra biztosítja számunkra.

Aradon ma a következő jegyzések történtek:

Az Aradi Első Takarékpénztárnál:	
Léderer Béla	40,000 K
Botos Lajos	3000 K
Stritt Ferenc	3000 K
Aradi cipész szakcsoport	2500 K
Takács Ferenc	2000 K
Geiger Ignác	600 K
Klein József	500 K
Összesen: 51,6000 K	

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál 20,000, az Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál 71,950, a Polgári Takarékpénztárnál 13,000, a Victoria takarékpénztárnál 17,800 korona jegyzés történt a mai nap folyamán.

Az Ipar- és Népbanknál: Fleischer dr. 5,500, Zalai Sándor és neje 1000. Nagy Annus Soborsin 1000, kisebb tételekben 700, összesen 8200 koronát jegyeztek.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál: Stern F. Ferenc Kürtös 2000, Goldman Sándor 1000 koronát jegyzett.

Tonca Sebestyén állami iskolai igazgató tanító és neje: Riess Elvine a II. hadikölcsön kötvényeiből a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Banknál Budapesten 4000 korona hadikölcsönt jegyeztek.

A nyári idény küszöbén
elköltözés, lakásváltoztatás esetén, tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy új iackimüket, a lap pontos szétküldése szempontjából — legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatallal idejekorán közöljék.

Arad utcáin ünneplik a przemysli diadalt.

(Tüntető felvonulás a Szabadság-térről. — Kivilágított utcák. — Resch tábornok és Urbán Iván báró főispán a tüntetőkhöz.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 4.

Soha még Aradot olyan szépnek nem láttuk, mint ma este...

Soha még nem voltak ilyen ragyogók a házsorok, soha nem ünnepeltek ennyire a paloták, soha szebben nem ragyogtak boldogságtól az arcok, imponásabban az utca még nem ünnepelt.

A festői képeket lelki ünnepeken nem győzi lerögzíteni szemünk. Végláthatatlan sokaság, csupa boldogságtól, boldogságban meg szépült ember nevetve és ujjongva, kitörő öröm, túláradó lelkesedés, éljen és hoch, bengáli fény fest pirosra mindent, tüzes indulatok akkordjai, fáklyák lobognak, kendők, zászlók lengenek, Przemysl a miénk s meggyünk, meggyünk folyton előre, előre, mennyit szenvedtünk már, mennyi szomorú nap mögöttünk, de ez most már a mi óránk, a mi napunk, ünnep s ünnep ünnep után fog még jönni...

A Szabadság-tér eleven, mozgó, sötét hangyaboly... Ember-ember hátán, összepréselve, köröskörül kivilágított ablakok, lampionok, erkélyeken vörös fény gyullad, oly szép, oly felejthetetlen minden, oly tiszta az öröm, hogy lassan-lassan könny buggyan ki az ember szeméből.

A reáliskola VIII. osztálya kezdeményezte és rendezte a tüntetést, ezt az estét, amelynek emléke végig kíséri majd az életet. Ott van Arad egész ifjúsága; nem: ott van egész Arad, mindenki, aki él és mozog, hogy örvendjen az örvendőkkel, hogy túláradó boldogsággal kiáltja együtt a többiekkel: Éljen a király, Vilmos császár, a haza, a hadsereg, a szövetségesek!

A lélekemelő ünnepélyen megjelent a katonaság képviselője is: Resch Ferenc brigádparancsnok és Hegedüs Ede alezredes Sugár Jenő dr. erkélyéről nézték végig az imponás ünnepet.

Pontban fél kilenckor a katonazene eljátszotta az osztrák himnuszt. A kalapok egy pillanat alatt lekerültek a fejeikről, majd amikor a magyar himnuszt kezdte játszani a zene, erőteljesen énekelni kezdett mindenki. Miután a „Heil dir im Siegerkranz” is elhangzott, Metzger Márton dr. gimnáziumi tanár, a tüntetés rendezője, meleg, lelkes, magasan szárnyaló szavakban üdvözölte az ifjúságot. Lelkes és szünni nem akaró éljenzés követte a szavakat s az ifjúság percekig ünnepelte szeretett tanárát. Utána Urbán Gáspár báró Resch vezérőrnagyhoz intézett talpraesett beszédet, amely az ifjúság elismerését tolmácsolta a hadseregnek s fogadalmát, hogy ha kell, a magyar ifjúság fegyverrel a kezében is híven fogja teljesíteni kötelességét.

Hosszú éljenzés követte a szavakat, majd amikor a tisztes nyilvánítás lecsillapult a színházépület erkélyéről a vezérőrnagy beszélt az ifjakhoz.

— Most, mikor Przemysl vára — mondotta magyar nyelven — amely oly sok vérbe került, s oly nagy és igaz hősiességnek volt tanúja, fennét az egyesült szövetséges hadseregek birtokában van, adjunk hálát a mindenható Istennek, aki fegyvereinket megáldotta, annyi ellenség ellen is győzelemhez segítette és végső győzelemre fogja vinni! (Hosszan tartó, szünni nem akaró lelkes éljenzés.)

Ezután német nyelven köszönte meg az ünneplést, amelyben részesítették, majd ismét magyarul fejezte be beszédét.

— Kiáltásak velem együtt: éljen a király, éljen Vilmos császár, éljen hadsereg!

Tomboló éljenzés követte a szavakat, majd lassan megindult a menet. Előli két lovasrendőr haladt nemzetiszíni zászlókkal, majd a katonazene következett, az ifjúság hatalmas falanxának élén pedig a zászlótartók haladtak magyar, osztrák, német és török lobogókkal. A nyolcas sorok szélén a fáklya és lampionvivők haladtak, köztük lampionnal kezükben két lelkes aradi arilány: Fábry Panni és Schoór Gitta.

A minorita rendház előtt Schoór László Lakatos Ottó randfőnököt köszöntette fel, aki a rendház erkélyéről tüzes, hazafiasságtól izzó beszédet intézett a tömeghez.

— A magyar — mondotta többek közt a randfőnök — nem szereti az oktalan vérontást: ez is bizonyítéka annak, hogy ezt a háborút mi nem akartuk, ezt a háborút ránk kényszerítették. De ha ránk kényszerítették, akkor becsülettel végig is fogjuk vinni a isten segédelmével győzelmesen befejezni.

Lassan haladt tovább a hatalmas tüntető körmenet, amelyet az Andrásy-tér nagyszerű arányai is alig tudtak befogadni. A vármegye háza előtt Molnár Pál VIII. gimnázista tolmácsolta Urbán Iván báró főispánnak az ifjúság háláját és elismerését.

— Köszönöm fiam — válaszolt a főispán a megyeház erkélyéről — üdvözléseket. Mélyen meghatott Arad városának lelkesedése s habár hivatalos ügyekben távol voltam s csak most érkeztem haza, siettem ide, hogy láthassam azoknak lelkesedését, kiknek apái, testvérei a harctéren küzdenek és véreznék. (Eljenzés.) Remélem, ha a haza hívni fog benneteket, ugyanilyen lelkesedéssel és örömmel fogtok menni. (Eljenzés. Kiáltások: Ugy lesz, ugy lesz!) Az isten éltesse a királyt, a hazát, a hadsereget. (Hosszas éljenzés), az isten élteszen és áldjon meg benneteket, az aradi ifjúságot! (Percekig tartó éljenzés.)

A fényesen kivilágított házsorok közt, lelkesen énekelve és éljenzve a Kossuth szobrig haladt most a tömeg, amely, hogy milyen imponás volt, azt csak a szobor alapzatára állva lehetett látni. Ezren és ezren énekeltek el a katonazene kísérete mellett a Hymnuszt, végláthatatlan tömeg, tenger, amelynek hullámai e két házsor közt törtek meg, hosszúságban pedig leérték a megyeházán és a lutheránus templomon túl.

A Hymnusz eléneklése után a városháza előtt Fekete Kálmán, a tanítóképződe növendéke Varjassy Lajos polgármestert köszöntötte fel.

— A hosszú küzdelem alatt — válaszolt csengő hangon a polgármester — soha, egy pillanatig sem vészíttem el hitem a végleges győzelemben, mert lehetetlen nem győzni annak a hadseregnek, amely nem egy ember akaratából harcol, hanem az egész nemzet lelkesedésétől kísérve, amelynek zászlójára nem idegen javak elkobzása van felírva, hanem jog és igazság, amelynek nem hódító céljai van-

nak, hanem a brit imperium megtörése, a moszkovita uralom ledöntése. (Hosszas éljenzés.) Ez a hitem csak növekedett az olasz hadüzenet után (Kiáltások: Ie az olaszokkal) mert most már nemcsak a népek nemzeti létéért harcolunk, hanem egyúttal a politikai tisztességért is. (Ugy van, éljen!) Katonáink hosszú századokra ismét biztosítani fogják szabadságunkat, békés fejlődésünket (Ugy van, éljen). Éljen a király és éljen a hadsereg!

A Wacht am Rhein hangjai mellett vonultak most tovább a tüntetők az Apponyi Albert köruton — ahol minden egyes erkély pompázóan fel volt díszítve, virágorva, lampionozva — a Lyceum elé. A Lyceum dísztermének hosszú erkélye pazar kézzel, rendkívül izléseesen és dekoratíven volt feldíszítve, az erkélyen Vásárhelyi Janka, az aradi Vörös Kereszt egyesület elnöknője, az önkéntes ápolónők és a sebesült katonák várták a tüntetőket. Itt Kerényi Károly üdvözölte az önfeláldozás, áldozatkészség és kötelességtudás szobrát, mintaképét, Vásárhelyi Jankát. Szünni nem akart, meg-meg ujult az éljenzés, percekig Vásárhelyi Janka nevéből visszhangzott a tér. A Hymnuszt énekelte el végül a tömeg amely negyed tizenegykor rendben szétoszlott.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.
(Táviroda, cenzurázva.)

Bécs. A sajtóhadiszállásról jelentik: Vilmos császár ma autón az osztrák-magyar főhadiszállásra érkezett, hogy Frigyes főhercegnek, a monarchia generalissimusának születése napjára és a hadseregek új sikereihez személyesen gratuláljon. Délben ebéd volt, amelyen a császár lelkes hangú pohárköszöntőt mondott a szövetséges csapatokra. Este Vilmos császár ismét autón elutazott.

Bukarest. A szerb főhadiszállást Nisből Kragujevacba helyezték át. — Viscara M. olasz vezérkari ezredes Kragujevacba utazott, hogy a szerb vezérkar kötelekeiben a hadműveletet irányításában részt vegyen.

Gent. A Havas-ügynökség London bombázásáról szóló második jelentésében az áldozatok száma és az anyagi kár is nagyobb, mint azt az első jelentés publikálta. Számos magánház és nyilvános épület romokban hever, az áldozatok száma nincs megállapítva.

Chiasso. Augagneux francia tengerészeti miniszter nyilatkozata szerint a közhírség csalódása a flotta tértelensége miatt érthető, de az eddigi módszer téves volt. Sokkal helyesebb páncélosok helyett kisebb hajóegységekkel harcolni. A tengeraltjárókkal szemben való védekezésnek egyetlen módja az éberség.

London. Asquith miniszterelnök június 7-én nyilatkozni fog Olaszországról.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelenti: Május harmincegyedikén egy német buvárhajó a Strato szigetekenél elsüllyesztett egy 12000 tonnás angol segédőrkáló. Június 2-án Tenedoszán elsüllyesztett el egy angol sorhajóőrkáló.

„Przemyslben jöttem én a világra.”

Ami mindenki remélt. — Az egy hónapja keringő hír. — A przemysli hadtest nótája.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 4.

Biró Lajos irja közvetlenül Przemysl elfoglalását megelőzőleg ezeket a szines és kedves megfigyeléseket:

Május 15-én este Kassán egy ismerős tisztalal találkoztam. Tartalékos főhadnagy, beteg, fentről jön és üdülési szabadságra utazik haza.

— Ugy hallom — mondja — hogy már megint Przemyslben vagyunk.

Tovább utazunk. Éjjel egyik állomáson kiszállók a vonatból, hogy a sínek közt sétáljak egy kicsit. Vasutasok diskurálnak egymással. Hozzánk lépek.

— Ép most ballottam egy ezredestől — mondja az egyik vasutas — hogy tegnap bevonultunk Przemyslbe.

Napkeltekor ismét kiszállók a vonatból. Egy vasuti hivatalnokot kérdezek meg, hogy mit tud Przemyslről.

— Ép néhány perc előtt — mondja sugárzó arccal — továbbítottunk egy hivatalos táviratot: „Przemysl ismét birtokunkban”.

A vasuti utazás borzalmasan hosszadalmas. Május 16-án délután elérjük Mezőlaborcot. Néhány állomással előbb tisztek szállnak fel a vonatra.

— Mit hallottak az urak Przemyslről? — kérdezzük tőlük.

— Általában azt mondják — felelik — hogy ismét a mienk.

A mezőlaborcai állomáson is mindenki tudja, hogy Przemysl tegnap, vagy tegnapelőtt óta ismét a birtokunkban van. A vasutasok, a tisztek, az orvosok mind ezt tudjuk.

A tábori kórház sebesültjei közt van egy huszár. Ő — biztosítanak erről — már Przemyslből jött. A huszár ágyához megyünk.

— Igaz?

— Igaz, uram!

— Bent volt Przemyslben?

— Igen, egy patrullal!

— Hallja csak huszár, biztos ez?

— Egészen biztos!

— Bent volt Przemyslben?

— Igen, bent voltam!

Tizenhetedikén este Sanokba érkeztünk. Az első tisztet, aki utunkba kerül, megostromoljuk:

— Igaz, hogy Przemysl ismét a mienk?

— Nem tudom biztosan. Általában azonban azt beszélnek, hogy igaz.

Május 18-án este Olszanyban időszünk, Przemysl alatt. Przemysl várának fényes szíri fénynyalábjaikat végigsétáltatják a földön. Különbösen csend. Przemysl még orosz kézen van. S csak akkor lesz a mienk, ha nehéz tüzéségünk már itt lesz. A hidak egyelőre még nem elég erősek, a nehéz tüzérség számára. Egy, két, három hétig még el fog tartani.

Hazudott a mezőlaborcai huszár? Nem hazudott. Mindössze csak nem tudta, hogy hol volt patrull-lovaglás. Nagyon gyakran a katonák még azt sem tudják, hogy hol történt az ütközet, amelyben megsebesült. A huszár szóval nem tudta biztosan, hol volt s az egész hadsereg forró óhaja félrevezette őt.

Kassától Mezőlaborcig és Mezőlaborcától Sanokig az egész világ szentül hitte, hogy mi

már bent vagyunk Przemyslben. S a huszár és emlékezőtehetsége behódoltak e szuggesztív előtt s a végén meg is esküdött volna, hogy Przemyslben volt. Az egész hadsereg hónapokon keresztül Przemysl felé vetette tekintetét. Az áttörés után is akarátlanul arra felé fordult minden tekintet. A sors tartozik nekünk Przemyslrel. Przemysl a győzelem szimbóluma lett. S amikor a nagy győzelem már meg volt, akkor előbb mindenki csak akarta, később már mindenki tudta, hogy Przemysl ismét a mienk. Az utasok egy heti késéssel érkeznek ide. Magasabb parancsnokság az egész vonalon nincs. A tömegfantázia működését serumi sem akadályozta — így születnek a halálos hazugságok és a szent hazugságok, így támadnak az illúziók, a legendák és hősköltemények.

*

Kollezám. Wirth dr. egy kocsai bakján ül. Mellette egy tüzér. A tüzér hajtja a két lovat. A kocsit egy munições oszlophoz tartozik. Przemysl alól jön, hogy munições szállítson. A kocsiban egy másik tüzér kuporodik. A szekér zörögve halad előre s a tüzér egy halk dalt dudol. Lengyelül énekel. Valami walczer-melodiát, amely két-három év előtt nagyon divatos volt. Az ujságíró felüti a fejt egy szóra, amely máskülönbösen nem igen szokott walczer-szövegekben előfordulni. A szokatlan szó: Przemysl.

Wirth dr. érdeklődni kezd a dal szövege iránt. A tüzér eleinte zavarban van s nem akar semmiről sem tudni. Hosszas rábeszélés után válaszol.

— Micsoda dal az, amelyikben Przemysl előfordul?

— Aza, mi itt általában énekelünk.

— Miről van szó benne?

— Przemyslről!

— Ugy? És ki csinálta ezt a dalt?

A két tüzér erről nem tud semmit. Lassacskán azonban kiderül a következő:

— Senki sem csinálta a dalt. Mi csináltuk a dalt mindannyian. Eleinte csak egy sor volt, aztán kettő s akkor énekeltek ezt a két sort. Aztán mindig többen és többen énekeltek ezt a két sort, akkor valaki egy harmadik sort csinált, aztán egy negyediket s amikor kész volt az első strófa, akkor következett a második. S aztán egyszerre kész volt az egész s akkor minden este azt énekeltek. S most mindenki ezt énekl.

— Ugy? És hogy hangzik a versszöveg?

A két tüzér borzasztóan igyekszik a lengyel szöveg rimes és ritmikus sorait német prózára fordítani. Először a vers címét állapítják meg: Przemyslben jöttem én a világra.

A tüzérek a przemysli hadtesthez tartoznak, amelyet a csodálatosan változatos világ-háboru legújabb fordulata ismét ide sodort Przemysl alá. A cím szövege: Przemyslben jöttem én a világra. Az első strófa:

Nincsen semmim. Az oroszok mindenemet elvették. Csak a rózsám, a rózsám maradt otthon még. Nemsokára megnyergelem szürkém s odavágtatok.

És elkergettem ablaktól a kozákat, Mert szeretni és várni rosszabb, mint a börtön...

Igy hangzana döcögősen az első strófa.

A második az otthonmaradt, távoli szeretőhöz fordul s szomorú a hangja:

Hogy szeretsz-e vagy sem — nekem mindegy az ma, Ugy mint egykor, úgy sem szerethetiek seha Fáj a szívem, nincsen semmim, nem akarok tudni

[semmiről sem]

Csak a hasám ismét szabad legyen.

Ez minden. S ezt a verset énekl egy bécsi walczer a przemysli hadtest, amelyet a csodálatosan változatos világ-háboru legújabb fordulata Przemysl falai alá vetett. Amikor ez a hadtest legutóbb ismét szülőföldjére ért, a kis falusi házakból síró asszonyok s kiáltó gyerekek szaladtak egyik vagy másik ketőhöz, a férj, az apa, a szerető tért vissza hosszasan távollét után.

Apponyi a királynál.

(Az ellenzéki vezérek audienciája. — A függetlenségi vezér nyilatkozik a kihallgatásról.)

Távirati tudósítás.

Bécs, június 4.

Andrássy Gyula gróf keddi kihallgatása után a király ma délelőtt tíznegy órakor külön kihallgatáson fogadta Apponyi Albert gróftól Schönbrunnban.

Apponyi, aki Andrássyval a keddi audiencia óta nem találkozott, tegnap érkezett meg Bécsbe és pontosan a kitűzött időre érkezett meg a schönbrunni palotába. A kihallgatás pontosan egy óra tíz percig tartott. Apponyi negyed egykor távozott Schönbrunnból.

Az audiencia után Apponyi Albert gróf a kihallgatásról ezeket mondta el:

— Természetes, hogy nemzeti életünk nagy krízisében a nagy háboru győzelmes befejezésének szempontjai irányadók. Ennek érdekében az ellenzék tartózkodik minden eme főszempontra káros nyilvános kritikától, azonban parlamenti beszédemben kifejtett álláspontunk azon eseményekkel szemben, melyek a súlyos helyzetet a parlamentben előidézték, változatlan. E tekintetben természetesen őfelségénél tett audienciám semmi változást sem idéz elő. Mindenesetre szerencsésnek érzem magamat, ha audienciám hozzájárulna ahhoz, hogy Magyarországnak háboruban játszott szerepéből a konzekvenciák teljes mértékű levonásának és ha a magyar önállóság gondolatának értékét a monarchia hatalmi állására nézve felismernék és értékelnek. Nem utasíthatom el magamtól a reményt, hogy Magyarország minden árnyalatu közvéleményét képviselő férfiaknak közvetlen érintkezése a koronával, befolyással lesz belső viszonyaink alakulására.

— Őfelsége személyéről nyert benyomásom a legkedvezőbb, a miniszteri ténykedésem óta eltelt évek semmi nyomot sem hagytak a felség szellemi és testi frissességén. Benyomásom szerint őfelsége minden nehezség dacára bizalommal néz a jövő elé; nagy erőt mert a nép ragaszkodásának egyhangu megnyilatkozásából, különösen nagy megnyugvást merített, mint nekem mondotta, Magyarország egységes állásfoglalásából, ami természetesen nem jelentheti az osztrák tartományok mellőzését, mert a felség nekem természetesen csak Magyarországról beszélt. Egyébb szöbakerült ügyek nem tartoznak a nyilvánosság elé.

A Fremdenblattban Apponyi a következőkben nyilatkozik kihallgatásáról és az ellenzéki vezérek audienciára szólításáról:

— Természetes dolog, hogy a korona ilyen rendkívüli viszonyok között érintkezésbe lép a közvélemény minden áramlatának képviselőjével. A kihallgatások azonban semmi konkrét eseménnyel nem állanak összefüggésben. Az ellenzék olyan ügyekben, amelyek a háboru szerencsés keresztülvitelével állnak kapcsolatban, nem gördít nehézséget a kormány utjába, azonban az elvi ellentétek, amelyek a kormánytól elválasztották, ugyanazok maradtak.

— Olaszország beavatkozása — mondotta tovább Apponyi — fokozta nálunk a háboru lelkesedést. Számomra az amerikai közvélemény magatartása fájdalmas meglepetés. Ottani személyes összeköttetésem lehetővé tették, hogy szóhoz jussak a különben német gyűlölet Newyork Times-ban és megírtam, hogy az egyoldalú magatartással elvetik maguktól az amerikaiak azt a szép szerepet, amely a békeközvetítés terén rajuk várt volna.

Green főkapitány kiviteli tilalmat kíván a piaci drágaság ellen.

— *Mesterségesen felszökött árak. — Miért drága a baromfi? — Nem lehet elővásárlási tilalommal boldogulni. — Előterjesztés a városi tanácshoz. — Az Aradi Közlöny tudósítójától. —*

	1914. június 4-én	1915. június 4-én
saláta	2-4	4-6 fillér
kalarabé	4-6	7 drb. 20 „
kelkáposzta	10-12	10-14 „
tök	60-100	80-120 „
zöldborsó	40-50	100 „
spárga	80-100	80-100 „
retek	4-6-8	4-6-8 „
uborka	20-40	20-40 „
zöldpaprika	4-10-20	6-20 „
spenót	10	4 „
sóska	4	2-4 „
burgonya régi	12	18 „
burgonya új	24	26 „
savanyu káposzta	40	60 „
új hagyma	4	4 „
fokhagyma	4-6	4-6 „
zöldség	6-12	8-10-12 „
tojás	7	10-11 „
tej	20-24	28-32 „
tejfél	120	160-200 „
vaj	360	560 „
savanyu tej	24-26	32 „
zöldbab	—	250 „
csirke rántani		
párja	1.60-180	8-3.40 kor.
csirke sütni		
párja	3.50-4	6-7 „
tyúk párja	6-7	7-10 „
kóvér liba darabja	10-14	16-20 „
ruca párja	4-5	7-10 „
pulyka párja	16-20	28-30 „

Ez a két árjegyzék, amelyet így egymás mellé állítottunk, minden panasznál és elkecserevésnél jobban, ékezen szölvöbben beszél arról, amit az aradi háziasszonyok nem győznek eléggé elkecseregni, hogy a piacon milyen rettenetesen nagy a drágaság és különösen egyes cikkek ára egy esztendő alatt, milyen hihetetlenül felszökött. A két árjegyzék a rendőrség hivatalos kiadása és aradi asszonyok, akik naponta bevásárolni járnak a piacra, erősen állítják, hogy a piaci ársok ezeket az árakat csak akkor tartják be szorosan, ha rendőrt látnak a közelben. Rendőrmentes zugában a piacnak dehogya is lehet 10-11 filléért tojást kapni. Zöldpetrezselyem alá rajtva, kendőbe takarva lappangnak a tojások a piacon és csak akkor kerülnek elő, ha nincs közelben piaci biztos és ha a vevő „nagyágából” kinéz az a szándék, hogy megad 14-16 fillért is darabjéért.

Élelmiszerkivitel az aradi piacról.

Aki bejárja a piacot: látja, hogy valóságos hegyek zöldelnek ott mindennemű zöldség-, főzelék-féléből, aki megfordul faluhelyen, bizonyosságot tehet róla, hogy a mezőkön százával fehérlik a liba, udvarokban nyúzsóg a baromfi. Van tehát bővében minden és a piacon mégis — sokszor napról-napra — emelkednek az árak. Az áremelkedést tehát nem a szükséges élelmickek hiánya okozza, hanem egészen más. Egyrészt az, hogy közvetítőkereskedők lepik el a piacot és aradi fogyasztásra szánt élelmickek nemcsak összevásárolják magas áron, hanem kiviszik, elszállítják Aradról, tehát elvonják a fogyasztók elől; másrészt az is, hogy a közönség egyik része megad minden árt, baromfiért, tojásért, csak kaphasson.

A piaci árak mesterséges felhajtása annyira köztudomású már, hogy a városi élelmezési bizottság — amely úgy ahogy pótolni igyekszik a kizárólag közlelmezési ügyekkel foglalkozó városi ügyosztály hiányát — figyelmessé lett a bajokra és a tanácstól intézkedéseket kért. A városi tanácsban az a vélemény alakult ki, hogy a piaci úszora ellen fegyverként a néhány év előtt — az ujaradi termelők sztrájkolásán kívül — más eredményt nem produkált elővásárlási tilalmat kell feleleveníteni.

Ebből az elvből indult ki a tanács határozata, amely hivatkozik a közlelmezési bizottság állásfoglalására és az élelmiszerhiányra, valamint a piacon mutatkozó élelmiszer-úszóra való tekintettel arra utasítja a kapitányi hivatalt, hogy a piacon az elővásárlási tilalmat saját hatáskörében léptesse életbe és egyuttal gondoskodjék arról, hogy a zöldség és szárnyas kivitel korlátoztassék és ezek az élelmickek minél nagyobb mennyiségben álljanak a fogyasztók rendelkezésére. A tanács az intézkedésekről sürgős előterjesztést kívánt, egyuttal pedig a gazdasági tanácsnokot is felhívta, hogy Aradmegye alispánjával lépjen érintkezésbe az aradi piac szükségleteinek biztosítása tekintetében.

A főkapitány a piaci drágaság ellen.

Green Nándor főkapitány, aki az aradi közlelmezés kérdésével hosszabb idő óta behatóan foglalkozik és alapos ismerője a piaci viszonyoknak, a háboru kitörése óta mindent megtesz, ami módjában és hatalmában van, hogy a város fogyasztó közönségének jobb és olcsóbb élelmezését biztosítsa. A piacon tapasztalható jelenségek nem kerültek el figyelmét és a tanács utasítása csak alkalmat adott a főkapitánynak arra, hogy javaslatát, amelyek véleménye szerint egyedül alkalmasak a piaci viszonyok javítására és az árszabályozásra, megtehesse. A főkapitány előterjesztése, amely szombaton kerül a tanács elé, rendkívül érdekes és figyelemre méltó.

— A piaci rendtartás rendelkezéseit — ebből indul ki Green főkapitány előterjesztése — a gyakorlat megdöntötte. Elővásárlási tilommal nem lehetett szabályozni az árakat, mert amikor az elővásárlási tilalom életben volt: délelőtt nyolcig letakarva tartották árúikat a piaci ársok és a tilalmi óra leteltével egyszerre nagyban eladták. Ez ellen tenni nem lehetett. Most sem várható tehát a mesterségesen és indokolatlanul felhajtott árak leszállítása az elővásárlási tilalomtól. — Tény az, hogy zöldség, főzelék, vaj, tojás, szárnyas bővében van az aradi piacon és a kínálat még előreláthatóan emelkedni is fog. Élelmickek hiányáról tehát nem lehet szó. Azonban kiviteli tilalommal gondoskodni szükséges az élelmiszerek elszállításának szabályozásáról. A kivitel egyre emelkedik, különösen tojást, de zöldséget és baromfit is sokat szállítanak el Aradról. A kiviteli tilalom látszik egyedül célravezetőnek a piaci árak szabályozására.

— A gyakorlat is igazolja ezt a feltevést. Valahányszor a polgári áruforgalom szünetelt, a vasutak a háboru egyes időszakai alatt, nem szállítottak: normális áron, sőt azon alul is szállt a piacon az élelmiszerek ára. Territoriális

kiviteli korlátozással tehát — ennek a véleménynek ad kifejezést az előterjesztés — megszüntethető volna az árak drágítása.

— A törvény szerint a törvényhatóságnak jogában áll a legszükségesebb élelmickek maximális árának megállapítása, valamint — másik megoldásként — a kormány útján rekvirálása. Se a maximális ár megállapítást, sem a rekvirálást nem tartom célravezetőnek — jelenti ki a főkapitány. — Erre a gabona, kenyér és hus ármegállapításának tapasztalatai vezettek. Mig ugyanis a gabonánál, lisztnél azok keverése fixirozható, a husnál annak minősége megállapítható és ehhez szabható az ár, addig a piaci élelmickeknek maximális árról nem lehet, mert oly messzemenő részletezést kívánná a maximális áraknak, hogy az ellenőrzés lehetetlenné válna. Miután pedig természeti konjunkturák is befolyásolják a termények árát, nem lehet ezek árát maximálni és végül se termelő, se vásárló nem ismerné ki magát.

— De nem is indokolt a maximális ár megállapítása, mert ezt — mint az eddig megállapított esetekben — minimális árak tekintenek; miután pedig a maximális ár megállapításnál a termelőnek kell kedvezni, a piaci élelmickek maximálisra nem vezetne árszállításra.

— Kivihetetlen azonban a piaci élelmickek rekvirálása is, mert az igénybevétel és elosztás aránylagos végrehajtása, a jórészt mulandó áruk raktározása nem történhetne meg és az említett áruk termelése jórészt nem Aradon történik, Aradon elegendő mennyiségben nem is lennének rekvirálhatók.

Kiviteli korlátozás az áremelkedés ellen.

— Egyedül célravezetőnek — tejezi be alapos és nagy érzékkel készült előterjesztését Green Nándor főkapitány — a kiviteli korlátozást tartom. Intézzon a városi tanács felterjesztést a kormányhoz, mutasson rá az elsőrendű élelmickek árának nagy emelkedésére és arra, hogy az indokolatlan áremelkedést csak úgy akadályozhatja meg, ha kiviteli tilalmat léptet életbe. Ennek megvalósítására az országot a termelési viszonyoknak megfelelően 3-4 megyéből álló körzetekre osztanák, amelyek területéről ne lehessen kivitel, de az egy körzetbe tartozó megyék egymással kereskedhessenek. Ilyen körzet alakulhatna Arad-, Temes- és Csanádmegyéből. Olyan körzetbe, ahol hiány mutatkozik és olyan körzetből, ahol túltermelés van bizonyos cikkekben, hatósági engedéllyel lehetségesé tehető a be- illetve kivitel. Ez a módszer, bár nem direkt módon, mint a maximálás, hanem indirekt uton szabályozza a piaci árakat és már csak azért is helyesebb, mert a nemzetgazdaság szabályai szerint a kínálat és keresletnek szabad érvényesülést enged.

Az előterjesztés azzal végződik, hogy a város tanácsának a kormányhatóság sürgős intézkedését kellene kikérni az ügyben.

Amint említettük: a főkapitány előterjesztése holnap kerül a városi tanács elé. Semmi kétség benne, hogy a tanács örömmel veszi az életrevaló eszmét és mindenben magáévá teszi Green Nándor alaposan megindokolt előterjesztéseit. A város tanácsának elsőrendű feladata, hogy mindezelelt arról gondoskodjék, hogy az aradi piac az aradi közönséget lássa el elegendő és tühető áru élelmiszerekkel. Csak ezután lehet szó arról, hogy Aradon nagyobb arányú kiviteli kereskedelem prosperálhasson, amire a Green főkapitány által ajánlott rendszer —

hatósági engedély a fogyasztásra felel mennyiség kiviteléhez — módot is ad.

Az elővásárlási tilalom.

Hogy miért kiviteli és nem elővásárlási tilalommal lehet csak boldogulni az árszabályozásnál, arra vonatkozóan — az előterjesztésben foglaltakon kívül — *Greén Nándor* főkapitány ezeket mondta el az *Aradi Közlöny* munkatársának:

— *Elővásárlási tilalmat nem léptettem életbe az aradi piacon két okból. Az egyik az, hogy ez az intézkedés a múltban sem vált be és nem is tartom szükségesnek, hogy a helybeli közvetítő kereskedelmet ezzel megbénítsam. A nézetem szerint nem drágítja a piaci árakat, hogy aradi kofák nagyban összevásárolnak egyetmást, amit azután továbbadnak. A másik ok az, hogy az elővásárlási tilalom tulajdonképpen fenn is áll. Arra állandóan ügyeltek a piacon, hogy mesterséges árdragítást előidéző elővásárlás ne történhessen. Különösen azon igyekeztem, hogy az esetleg idekerülő galiciai menekültek ne árasssák el a piacot, ne vásárolhassanak horribilis árakon össze kivitelre szánt élelmicikkeket. Azokra, akikről tudjuk, hogy kivitel céljára vásárolnak, bizony nemcsak nyolc, hanem délelőtt kilenc óráig is fentartják a piacon az elővásárlási tilalmat. Azonban ez nem vezetett még arra, hogy az árak leszálljanak, mert a kivittel foglalkozók megtalálják a módját annak, hogy hozzáférjenek a termelőhöz a piacon kívül. Ügynökök felkeresik faluhelyen és ha az ottani hatóság megakadályozza a kivitelet: ott hagyják a eimét. A legközelebbi alkalommal a falusi asszony nem is jön már az aradi piacra, hanem egyenesen a kiviteli kereskedőhöz viszi a tojását, baromtiját. Tojás kivitel igen nagy van Aradról és sok baromtit is szállítanak el. Nem lehet maximális ármegállapítással sem boldogulni. Megpróbáltam azt, hogy a piacon csak tíz fillérért adhatnak egy tojást. Az eredmény az volt, hogy egymásután maradtak el a tojásos kofák, akik eljöttek, azok elrejtették a tojásokat. Ha azonban kiviteli korlátozást hozunk, akkor megszüntettük a drágaság előidézőjét: a kivitelre nagyban és magas áron összevásárlást, tehát meg fog szünni a drágaság is. A kérdéssel sokat foglalkoztam, olvastam minden ezzel foglalkozó újabb munkát, figyelemmel kísértem a máshol tett intézkedéseket. Ugy tudom, hogy azt a megoldást, amelyet ajánlok és egyedül célravezetőnek tartok, még nem tárgyalták sehol.*

Kibővítik a városi jéggyárat. Az Aradi hatósági jéggyár naponta kilenvenöt métermázsza jeget képes előállítani, ez a mennyiség azonban az utóbbi időben már nem képes a szükségletet kielégíteni. A jéggyár túlterhelése tárgyában ma délelőtt *Lőcs Rozsó* helyettes polgármester gazdasági tanácsnok értekezést folytatott *Zádor Imre* gépüzemigazgatóval. A gazdasági tanácsnok holnap bejelenti a jéggyári bizottságnak, hogy a gyár termelőképessége kimerült s azt fogja indítványozni, hogy a szóraképeseknek, kávéosoknak és cukrászoknak, akiknek módjukban van másutt — ha esetleg drágábban is — beszerezni szükségletüket, ne adjanak jeget s ezzel biztosítsák a közönség, s kórházak, a mézárások, élelmiszerkereskedők szükségletét. Indítványozni fogja különben — hogy mindennemű igény kielégíthessék — egy új kompresszor és generátor felállítását. Az új kompresszor nyolc hét alatt felállítható s naponta 50 métermázsza jeget állítana elő. az ár pedig 42.000 korona.

Nincs hatása az olasz beavatkozásnak.

(Változatlan a központi hatalmak tölénye. — Súlyos veszteségek érték az olaszokat. — Nincs háborus lelkesedés.)

— Távirati tudósítás. —

Bécs—Berlin, június 4.

A stockholmi *Aftonbladet* írja: Mindeddig nem teljesült az entente azon reménye, hogy Olaszország beavatkozása enyhíteni fogja a nyomást, melyet a központi hatalmak hadseregei a különböző frontokon gyakorolnak az entente hadseregeire. Bizonyos, hogy a németek a nyugali harcúterén defenzívában vannak, azonban a franciák előrehaladása épen oly minimális, aminő az olasz háboru előtt volt. A németek változatlanul urai Franciaország legértékesebb vidékeinek, még kevésbé érvényesül az olaszok beavatkozása a keleti fronton, ahol a központi hatalmak offenzívája mindenütt akadálytalan. Bukovinában az oroszok hatalma már megdőlt és semmi sem szól amellett, hogy a délvidéken folyó harcok újabb akadályokat fognak támasztani a központi hatalmak elé.

Az olasz hadterv.

Bern, június 4. A Bund az olasz offenzívának a karinthis és trentinói fronton való eshetőségével foglalkozik. A természeti fekvés magával hozza, hogy az olaszok sugár alakban operálnak a trentinói és karinthis völgyek irányában és Grádó határmenti városka elfoglalása után most az Isonzó völgyet próbálják forszírozni.

Ezekben az operációkban az olaszok arra számítanak, hogy az osztrák és magyar csapatok nem fognak komolyabb harcot kezdeni és csak az Isonzó völgyben való benyomulás után fog az eddigi jelentéktelen csata-patékból nagyobbarányu harc kifejlődni.

Hangsúlyozni kell, hogy ez az operálási módszer, amelyre a földrajzi viszonyok kényszerítik az olaszokat, rájuk nézve nagyon veszélyes, mert a előretolt csapatokat elszakítja a főeregtől és így könnyen megeshetik, hogy ezeknek visszafelé vivő utját elvágják.

Zürich, június 4. Az itteni németnyelvű lap olasz tiszt cikkét közli, amelyben az olasz operációk lassu menetét azzal magyarázza, hogy az alpesekből letérő hegyi patakok a tavaszi olvadás miatt igen megáradtak. Az osztrák állások, különösen az Isonzó mentén, nagyon erősek, mert tűzérési felszerelésük megfelelően tökéletes. Nagyobb akcióra csak az olvadási időszak elmúltával kerülhet sor.

Rejtegetik sebesültjeiket az olaszok.

München. Chiassoból jelentik a *München-Augsburger Abendzeitung*nak: A Como, Garda és Langen tavak mentén levő szállodák zsúfolva vannak sebesültekkel, akiket érthető okokból nem mer a hadvezetőség a nagy városokba szállítani, hogy a lakosságot föl ne izgassák az utolsó harcokban megsebesültek nagy számával. Ugy látszik azonban, hogy egészségügyi szolgálat tekintetében Itália nagyon rosszul készült fel a háborúra. Nincs orvos, nincs ápoló személyzet, de nincs pénz sem a sebesültápolási célokra. A száználmasan szervezett sebesültápolási intézmény máris csődöt mondott a súlyosan sebesültek óriási tömegeivel szemben.

Chiasso, június 4. A Secolo szerint a belügyminiszternek az a körtávirata, mellyel a riasztó hírek terjesztését igyekeznek meggátolni, igen aggasztó jelenségeken alapszik. Rómá-

ban, Nápolyban, Bariában, Turinban elterjedt az a hír, hogy az odaváló ezredek megsemmisültek. Milanóban a Secolo ottani munkatársát megkérdezte az utóan egy karabinieri, vajon igaz-e, hogy bajtársai közül az ellenség egy egész hadosztályt tönkrevet.

Háborus lelkesedés nálunk — aggodalmak Itáliában.

Imsbruck. Tirolban eddig tizenkétezer önkéntes jelentkezett, közöttük 1500 65—70 éves.

Lugano. A Genuában vonatrasszéllo németek látták, hogy mikor a katona vonat belutott s a pályaudvari közönségből egy a háborút éltette, a tartalékosok neki estek és felholtra verték.

Lugano, június 4. D'Annunzio mintájára, hogy hősöknek mondassák magukat, egy lap jelentése szerint mintegy kétszáz ezer olasz jelentkezett a hadügyminisztériumban, akik mint irókok, pékek, küldöncök, ápolók, szakácsok akarják szolgálni a hazát. Arról, hogy a harcúterre menjenek, eszük ágába sem jut beazélni.

Bern. A hadiszolgálatra alkalmatlannak talált olaszokat legközelebb újból fogják sorozni. Az új sorozást leginkább a szociálista lapok követelik, hogy az arisztokratákat is katonáskodásra szorítsák.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Művészestély a Központiban.** Csak ma van alkalmunk részletesen megírni a kiváló művészgárdának esütörtöki vendégszerelését. Ritkán hallottak a télikert falai olyan dörgő és viharos tapsokat, mint a műsor egy-egy száma után. Mindenekelőtt *Otto Ottó*ról lehetne dicsőítmuszokat zengen, mert ez az univerzális tehetség megérdemli, hogy szuperlatívusokban beszéljenek róla. Nagy és megerdemelt sikere volt, a maga nemében, szintén kiváló művésznek *Vajda Frigyesnek* és kedves fogadtatásra talált a szép és temperamentumos *Blank Elza* is. A siker tetőpontját *Otto Ottó* improvizálása érte el, amely a hallgatóság szünetien habotázásával folyt le. A művészek a közönség kifejezett óhajára a pénteki estélyt elhalasztották szombatra és vasárnapra. Hiszük, hogy mind a két estély, ugyancsak olyan igaz, őszinte sikerrel és élvezettel fog lefolyni, mint a esütörtöki első előadás.

* **Medgyaszay kabaréja** ma, szombaton és holnap, vasárnap este a Fehér Kereszt télikertjében tartja előadásait. A közönség minden alkalommal, amikor a társulat országos híri tagjai Aradon vendégszerelnek, zsutolással meg szokta tölneni a Fehér Kereszt télikertjét. Hihetőleg ez az érdeklődés ezuttal sem fog elmaradni. A műsoron csupa háborus, aktuális, ötletes és mulattató szám szerepel. Hely-árak: I. hely 3 korona, II. hely 2 korona. Kezdeté pont 9 órákor.

* **A festő démona.** (Az *Uránia* slágere.) Viharos, forró szenvedéllyel töltött drámát mutatott be tegnap a színház. Ha nem is a képek technikai szépségei, ha nem volna elsőrangú a kép kiállítás, akkor is maga a tárgy érdekes volna szédütetes sikert biztosítana a képnek. Szünetélyes szerelem vonul végig az egész mesén, gyakran kísérve igazán lélekemelő áldozatkésztséggel és szívóssággal. Egy kis modori önfeláldozó szerelme, mely még arra is képes, hogy imádotja kedvéért új nőt hoz a házba, légy szentimentálistizmussal keres és talál olyan érzéseket a nézőben, melyek alaktát a szenvedések gloriájával aranyozza be és melyek bennünket közel hoznak érzéséhez. A másik nő egy vérszopó demimonde, aki a játékszerelmeből kiábrándulva, igaz érzéseket táplál, de leküzdje ezeket abban a percben, mikor jó üzletre van kilitás. — *Hindenburg* pilótája az *Uránia*ban.

Przemysl elvesztésével eldőlt az oroszok sorsa Galiciában.

(Virágosóben vonultak be csapataink a várba. — Mekkora a hadizsákmány? — Orosz jelentés a veszteségről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest—Bécs—Berlín, június 4.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Przemysl elfoglalásának részleteiről még nincs információ, csak magát a nagyszerű tény, a szövetséges fegyverek örök dicsőségét jelentő eredményét adták hírül. Az előzményekből és Przemysl délnyugati frontjára szerzett saját tapasztalatainkból mégis hozzávetőleges pontossággal összeállítható a kéthetes ostrom képe.

Elsőként a tizedik hadtest ért Rymanovon, Sanokon és Bircán át Przemysl falai alá és május 16-án tábori eszközökkel, könnyű tábori ágyúkkal és rendes gyalogsági harcra megnyitotta a támadást Pralkovce-erőd ellen. A támadás, amelyről sokat vártak, mert minden valószínűség mellett szólt, hogy az oroszok Przemyslt csak utóvédállásnak tekintik, háromszáz lépésnyire az erődvonaltól jutott.

Kitűnt, hogy a vár megvételehez nehéz tűzérésre okvetlenül szükséges. A fölrobbantott vasúti hidon huszadikán is javában dolgoztak a mieink, úgy, hogy a mozsarak és egyéb nehéz ttegeknek vasúton való szállítása az elmúlt rövid idő alatt még volt lehetséges.

A bajorok, akik ugyancsak május 16-án indították meg az ostromot, nehéz tűzérésük előkészítő munkája után hajnalban félnegy órakor benyomultak a belső várvonalba és elözönlítették a várost.

Przemysl elfoglalásával az orosz hadsereg helyzete még kritikussá vált. Amíg erre támaszkodhatott, a siker több-kevesebb reményével folytathatta ellentámadásait Mackensen ellen a valószínű is, hogy az Alsó-San mellé tölt haderőket az oroszok még idejékorán visszavonják. Valószínű ez annál is inkább, mert balszárnyunknak a Sanon átnyúló kemény éke állandó veszedelme Sienievánál a folyópartig előretolt orosz erő oldalának. Hatással lesz Przemysl birtoka a Dnyeszter-vonalra is, amelyet a Linsingen- és Szurmay-sereg különben is nagyon megingatott.

Virágosóvel fogadta a bevonulókat Przemysl.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A szövetséges csapatokat, amelyek Przemyslbe északról bevonultak, a San folyónál egy ideig az tartotta fel, hogy a San-hidakat az oroszok lerombolták. Időközben megjött a Berndt tábornok parancsnoksága alatt álló lovashadosztályunk is és a szövetséges német csapatokkal egyidőben vonult Przemysl vásártérére. Nemsokára ezután megérkeztek a császár és királyi tizedik hadtest gyalogcsapatai is. A város utcáit ujjongó lakosság tömege lepte el. A csapatokra virágokat szórtak. Az egész város teljes lobogódiszt öltött. A győzelmes csapatok a várban természetesen nem időzhettek, mert azonnal hozzá kellett látni a visszavonuló oroszok üldözéséhez. Az oroszok a várostól keletre emelkedő magaslatokon előkészített utóvédállásokban helyezkedtek el. Heves harc fejlődött ki, melynek folyamán az oro-

szokat mindinkább kiszorították a vár körletéből.

A városban lévő raktárakban készletek és hadianyag nagy mennyiségét találták. A foglyok száma még nem állapítható meg; azokat most gyűjtik össze egyes csoportokban az arcvonal mögött.

Galíciai nagy csata a Visztulától csaknem a román határig terjedő területen kedvező kilátások mellett folyik tovább.

Minden várakozást meghalad a zsákmány.

Krakó, június 4. Illetékes katonai körök szakvéleménye szerint a Przemysl visszavételével kezünkbe került zsákmány és hadianyag mennyisége és értéke minden várakozást meghaladó lesz. Hadseregünk kötelékébe tartozó fegyverképes foglyokat aligha találtak szövetséges hadaink a visszavett várban, ápolás alatt álló sebesült és lábadozó magyar és osztrák katonák azonban szép számmal szabadulhattak fel. Ugyancsak fel kellett szabadulnia 12—14 ezer népfelkelőnek is, mert munkásosztajainkat az oroszok nem szállították el a várból, hanem továbbra is sauc- és földmunkára fogták őket. Munió-készleteiket az oroszok nem semmisítették meg, mert az ezzel járó detonációk ostromló hadainkat figyelmeztették volna az oroszok visszavonulási szándékára, amelyet pedig titkolniuk kellett. Arra sem lehetett idejük, hogy a hadianyagot elszállítsák. A vár körülfűzése oly rohamos és váratlan gyorsasággal történt, hogy az oroszoknak alig pár nap állt rendelkezésükre, hogy hatalmas kerülvél, egyetlen vasúti vonalon bonyolítsák le a forgalmat. Már csak ezért is igen nagymennyiségű hadianyagnak kellett kezünkbe kerülnie. A foglyok számára következtetni egyelőre semmiből sem lehet, mivel azonban az első három erőd bevételekor csak kis számú foglyot ejtettünk, valószínű, hogy a vár helyőrsége nem volt túlságosan nagyszámú.

Orosz jelentés Przemysli vesztéről.

Bukarest, június 4. A június 2-án kiadott orosz jelentés beismeri, hogy a szövetséges csapatok Przemysl több erődjét elfoglalták. Az orosz jelentés szószerint így szól:

— Galiciában az ellenség az előző napok előkészületei után május 30-án nagy ágyutűzlet indított és egész sor támadást intézett Przemysl várának nyugati és északnyugati frontja ellen, amelyet a 7—11. számig terjedő kis erődök vonala határol. Május 31-én éjszaka az ellenségnek sikerült két-száz lépésnyire megközelíteni, egyes szakaszokat és megszakítás nélkül támadta a 7. számú erődöt, a mely körül kemény harc fejlődött ki. A harc május 31-én délután 2 óráig tartott, amikor az ellenséget sikerült itt visszavetnünk. A Dnyeszter déli frontján az ellenség különösen német tartalékokat vetett Stryjnél harcba. Az eredmény még ismeretlen.

Przemysl visszavételének jelentősége.

Berlín, június 4. Morabt Őrnagy Przemysl elestéről így ír a Berliner Tageblatt-ban: Przemysl a győzelmes szövetséges hadseregek kezében van. Gorlice és Tarnov közötti front-átörésünk eme nagy sikere nem ér bennünket váratlanul. Dacára ennek, egész Németország és Ausztria-Magyarország nagy örömmel üdvözölheti eme óhajuk teljesedését a további sikeres előnyomulás érdekében. Przemysl eleste nyomásztólag hat az ellenség győzelmi erejére, a semlegeseket pedig felvilágosítja. Przemysl visszavételének eme ténye az orosz haderők jelentékeny anyagi károsodása mellett nem titkolható, kétségbe sem vonható. Ostromló csapataink felszabadulnak és utjuk további döntések felé vezet. A szövetséges hadseregek győzelmi útja május hava óta a jól átgondolt, egységesen végrehajtott sikerek láncolata, bizonyosságul annak a tulsulynak, amelyet a központi hatalmak az erős orosz ellenséggel szemben immár többször hebizonyítottak.

Visszatérnek a tisztviselők Przemyslbe.

Krakó, június 4. A Csas már június elején megjelent számában közölte, hogy a przemysli vasúti, kerületi kapitánysági, törvényeségi és egyéb hivatalok tisztviselői és alkalmazottai felszólítást kaptak, hogy legyenek készen a Przemyslbe való visszatérésre. Przemysl volt polgári tisztviselői már napokkal ezelőtt Krakóba érkeztek, hogy megvárják a továbbutazásra való utasítást.

Huszezerre fogyott Przemysl lakossága.

Bécs. A sajtóhadiszállásról jelentik: Przemysl ötvenhatezer lakosából csak huszezer maradt a városban. Az oroszok élelmiszerraktáraikat elvonulásuk előtt felgyújtották. A szövetségesek bevonulás után nyomban a várostól keletre fekvő orosz állásokra támadtak, a keleti front védműveit a szövetségesek nagy erővel támadták meg.

Katasztrófális lehet az oroszokra Przemysl elvesztése.

Berlín. A Deutsche Tageszeitung írja: Sem az ellenséges országokban, sem pedig a semleges államokban nem kételkednek benne, hogy Przemysl elvesztésének az orosz hadseregnek nézve a legsúlyosabb következményekkel lehetnek. Hogy ezek a következmények tényleg bekövetkezzenek, arról gondoskodnak majd azok a vitéz csapatok, amelyeknek az egyesült hatalmak örökké hálások lesznek, mert nekik köszönhető, hogy újabb nagy lépéssel közelebb jutottunk ellenségeink teljes, döntő leveréséhez.

Berlín. A Lokalanzeiger írja: Przemysl elestének híre Párisba épen akkor érkezett, mikor Izwolsky, Tittoni és az angol nagykövet Delcassénál voltak. Izwolsky Delcasséval a külügyminisztériumba sietett, hogy komünikét szövegezzon Przemysl eleste jelentőségének lefokozásáról. Páris közönsége attól tart, hogy a vár elestén kívül belső bajok folytán is leküzdhetetlen békevágypap lábra Oroszországban.

Bukarest. Przemysl visszafoglalásának híre, mely az Universal és az Adevarul külön kiadásai révén a dél folyamán vált ismeretessé, igen mély benyomást keltett Romániában. Az

orosz hivatalos jelentések az utóbbi időben már egyáltalán nem találtak hitelt, de mindamellett nem gondolták, hogy Przemysl ily hamar elesen.

Amsterdam. Przemysl eleste óriási feltűnést keltett. A lapok szerint a vár visszavételének nem csupán stratégiai, de igen nagy morális jelentősége is van. Lemberg visszatoglalása most már csak idő kérdése. Híresztelik, hogy az Oroszországgal való külön béke a küszöbön áll.

A San és Dnyeszter közt lesz az új nagy csata.

Kristiania. A Morgenblad katonai tudósítója szerint a következő események szempontjából Przemysl eszténél is jelentősebb Stryj eltolgálása, mert ez a galíciai vasutvonalak csomópontja lévén, lehetővé teszi a szüvet-ségeseeknek, hogy haderejüket döntésre kiválasztott ponton összpontosíthassák. Stryjnél az oroszok kétségbeesetten védekeztek, de mégis kényszerűen a Dnyeszterig visszavonulni. A döntő ütközet a San és a Dnyeszter között lesz és a kimenetele, nemcsak a galíciai hadjáratot, nemcsak az Oroszországgal való háborút, de úgy lehet az egész világháborút el tojja dönteni.

H I R E K.

Mindig az első közt vannak a harminchármasok.

(A háziezred parancsnoka katonáiról. — Pfistner ezredes levele a polgármesterhez.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 4.

Néhány hét előtt megirtuk, hogy az aradi háziezred parancsnokává Pfistner Károly ezredes nevezte ki a király. Az új ezredparancsnok, aki forró harcok előestéjén vette át az ezred vezetését, most a következő levelet írta Varjassy Lajos polgármesterhez:

II. Lipót császár nevével cs. és kir. 33. gyalogezred.

Nagyságos csejthei Varjassy Lajos urnak
Arad sz. kir. város polgármestere

Aradon.

Északi harcér. tábori posta 60.

1915. május 29.

A cs. és kir. 33. gyalogezred parancsnokságát április hó végén átvettem. Az ezt követő mozgalmas napok és hadiesemények gátoltak abban, hogy az ezred átvétele alkalmából Nagyságodat tisztelettel és szívvel üdvözlője. Amidőn ezt utólag pótlom, megragadom az alkalmat, hogy a háziezred legutóbb viselt dolgairól néhány sorban értesítem.

A kárpáti nehéz harcokban és az ezt követő orosz gyűrű áttörésében ezredem mindenütt kivette dicsőséges részét. A hátráló ellenség nyomában, megérőztető manőverek és harcok között már két hét óta

haladunk előre és bízva a jó Isten további segítségében, emelkedett hangulatban és vastartással dolgozunk a végső siker megalapozásán. Örömmel és büszkeséggel jelenthetem, hogy a háziezred fiai, úgy mint eddig, most is a nehéz napokban, kiválnak a becsületes kötelesség teljesítésében, lankadást nem ismerő kitartásban. Ott találhatók mindig az első között és csak az utóbbi hetekben is magasabb parancsnokainak dicső elismerését ismételtén aratták, vitéz és bravuros támadásaikért.

Arad város mélyen tisztelt közönségét ezredem nevében üdvözlve, maradok Nagyságodnak kiváló tisztelője:

Pfistner ezredes, ezredparancsnok.

— A harminchármasok vesztesége.

Szeibert Páter a Széchenyi gőzmalom főmőnára szomorú híradást kapott ma az északi harcokról. Fia, Szeibert Lajos, aki 18 éves korban önként lépett be a hadseregbe és maga kívánczolt a harcra is, hősi halált halt. A fiatal katona a 33. gyalogezred hadapródjaként harcolt az utóbbi hetekben és haláláról Ganovszky Lajos a háziezred tartalékos főhadnagya a következő megható sorokban értesítette a fiu szüleit:

— Mélyen tisztelt Szeibert ur! A legnehezebb feladat, amire vállalkozni próbálkozom: egy szülőt értesíteni gyermekének, fiának elhunytáról. Kedves Lajos barátunk mintaképe volt az igazi, lelkes, hazaszeretettől áthatott katonának. Ugy híven, lelkiismeretesen még nem láttam teljesíteni ezolgálatot mint ő. Feljebbvalóival a legmesszebbmenő tisztelet és udvariasságot, alantasaival a legnagyobb jóakarattal tanúsított. Mindig jókedvű, kedves volt, úgy, hogy én mint századparancsnok és a többi barátai mind annyira megszerettük, hogy most ez a megrázó tragédia mindnyájunkat mélyen lesújtott. — Sorsát el nem kerülheti senki. A jó Isten ezt rendelte neki. Legyen Szeibert ur megvigasztalva és büszke igazi hős fiára, mert ha valaki megérdemelte a hős nevet, ő megérdemelte. Olyan bátran viselkedett az egész idő alatt, hogy összes feljebbvalóinak legnagyobb elismerését nyerte meg. Pár nappal ezelőtt beadtam kadettá váló előléptetésre, mert ez a legkevesebb, amivel tevékenységét jutalmazni lehetett. A végzetes baleset súlyos szolgálatainak lelkiismeretes teljesítése közben érte. Május 27-én csütörtökön reggel fél hétkor, midőn épen az ellenséget figyelte, érte halálosan egy ellenséges golyó, amely azonnal megölte. Temetéséről gondoskodtam, amennyiben Ostrozece galíciai községben lett földi maradványa koporsóba téve. Tábori lelkészünk által beszentelve és eltemetve. Sírja Ostrozece község közepén az iskolaépület mellett a mellékelt vázlat szerint megtalálható. Ugy értesültem, hogy a sírt leányképezték. Ha módomban lesz küldök. — Kívánok tiszta szívből vigasztalást úgy a magam, mint tisztársai és az egész ezred nevében. Hősi halált halt barátunk nyugodjék békével! Ismeretlenül is osztozik fájdalmában Ganovszky főhadnagya, századparancsnok.

— A 18 évesek szemléje. Arad város katonaugyosztálya ma tette közzé a honvédelmi miniszter rendeletét, amellyel az 1897. évben születettek összeírásuk végett június 4-től 1915. június 10-ig az aradvárosi katonaugyi osztálynál jelentkezésre szólítja. Az összeírásuk végett jelentkezésre utasított egyének összeírásuk után az előjárásnak később közzeendő rendelkezéséhez képest a június 18-tól július 12-ig terjedő időközben és helyen népfölkelési bemutató szemlére fognak behívni. Az itt tartózkodó osztrák állampolgárok és bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyének, kik ezen felhívott korosztályhoz, valamint azon 1878–1890. évi és 1892., 1893. és 1894. évi születésű egyének közé tartoznak, kik a népfölkelési bemutató szemlén a népfölkelési fegyveres szolgálatra akár alkalmatlannak találtak, akár alkalmasságuk folytán bevonultak, de később a népfölkelési tényleges szolgálatból alkalmatlanságuk folytán elszabadítottak és pótszemlén még nem voltak, hasonlóképpen iratnak össze és hívni be bemutató szemlére, mint az 1897. évi születésű magyar állampolgárok. A katonaugyosztálynál már ma meg is kezdődött a 18 éves aradi népfölkelők jelentkezése. A legelső jelentkező Pálmai Károly Pálmai Lajos dr. közjegyző 18 éves fia volt, aki hazaias lelkesedéssel sietett eleget tenni a haza hívó szavának. Az ő nevét írták be elsőnek a lajstromba és így Pálmai Károlyval kezdődik meg a legfiatalabb aradi népfölkelők büszke névsora.

— Ratko Dimitriev megsebesült. Genfből jelentik: A Gazette de Lausanne-nak jelentik Szófiából, hogy Ratko Dimitriev tábornoknak egyik barátja levelet kapott tőle, melyben arról értesíti, hogy megsebesült és most Péterváron van.

— Mérgezett gránátokat kínál Amerika. Stockholmból jelentik: Az amerikai lapokban a Cleveland Automatic Machine Co. gépgyár az általa előállított 13 és 18 fontos gránátokat a következő reklámmal hirdeti:

— Az anyag egészen sajátos, nyújtható és emellett kemény. A gránát robbanásakor apró darabokra szakad. A gyújtás hasonló a srappelléhez, de abban különbözik tőle, hogy két robbanó sav kerül alkalmazásra. A két sav egyesülése rettenetes robbanást okoz, aminek még eddig nem ismert nagy hatása van. Azok a gránátzilánkok, amelyek érintkezésbe jönnek a savakkal, olyan sebeket okoznak, hogy a halál négy órai szörnyű szenvedés után okvetlen bekövetkezik, még akkor is, ha a segítség kézről van. Hiábavaló a seb kiöngése, vagy az amputálás is, mert a gránátzilánk mérgezést okoz. Ebből látható, hogy a mi gránátjaink hatékonyabbak, mint a srappell, mert azok a sebek, melyeket a srappellgolyók ütnek, nem oly veszedelmesek, hiszen nincs rajtuk mérgező anyag.

Ehhez a reklámhoz nem kell kommentár, annyira gyűlözetos.

— Hősi halál. Június 1-én Drohobynál elesett Vorbuchner Frigyes, a szabadkai 6-ik honvédgyalogezred századosa. Az aradi születésű szimpatikus százados édesanyja Vorbuchner dr. főorvos özvegye és menyasszonya Fless Klára, valamint nagy rokonság gyászolja.

— Issekutz László dr. a járványbizottság elnöke. A járványbizottság ma délután ülést tartott, amelyen Tisch Mór dr. főorvos beszámolt arról, hogy az elmúlt hónapban járványos betegségek a város területén csak kis számmal fordultak elő s azok is rendes, enyhe lefolyásúak voltak. Beszámolt a főorvos arról is, hogy a bizottság megbízatása folytán Gidófalvy főorvossal együtt gondoskodott arról, hogy az Aradra szállított járványos betegeket a célnak megfelelő alkalmazottságon szállítsák a járványkórházba. E célra három kocsit alakítottak s a szállítás ezekkel tegnapelőtt már el is kezdődött. *Nachtnébel* Ödön főmérnök bemutatta a járványkórház kibővítésének, továbbá a fertőtlenítő intézet mellett felállítandó százhusz ágyas karanténok terveit, amelyeket a bizottság elfogadott. Ezután Tisch Mór dr. felkérte a polgármestert, hogy miután a bizottság elnöke — *Kapdebo* János dr., akiről meleg szavakban emlékezett meg — elhunyt, ejtse meg az elnökválasztást. A bizottság titkos szavazás után egyhangúlag Issekutz László dr.-t, a város egyik legjobban becsült orvosát választotta meg elnökévé. A belügyminiszter véleményezés céljából leküldte Kamarát Jenő gyógyszerész kérvényét, aki a Simándi utra kért gyógytár engedélyt. A bizottság, miután a környéken sem iparvállalat nem alakult, sem a lakosság nem szaporodott a törvényben előírt számra, a gyógyszerári engedély kiadását nem javasolja.

— Olaszországban letartóztatott idegen papok. Katolikus körökben nagy felháborodást kellett, hogy az olasz kormány letartóztatta Hetzenauer Mihály kapucinus atyát, a Pontifició Seminario Romano hírneves tanárát, a világ egyik legnagyobb bibliai magyarázóját, csak azért, mert német. A páter ugyanis már május 8-án el akarta hagyni a háborús bonyodalmak miatt Rómát, Mantuán keresztül Bozen felé igyekezett, Mantuában azonban négy lelkész társával együtt, akik a következők: Neauner Alajos tiroli, Babas János galiciai, Braun Antal Ferenc tiroli és Batut Antal galiciai származású kapucinus atyákkal együtt letartóztatták. A Vatikán és a Vatikánnál lévő összes semleges, sőt ellenséges katolikus képviselők is a legerélyesebben tiltakoztak ez ellen, aminek következtében Salandra mégis kénytelen volt a barátokat szabadon bocsátani, eddig azonban hazamenetelükben még megakadályozták őket. Az egész világ katolikus akosságai tiltakozni fognak ezekkel a jogtalanságokkal szemben, amelyek még nem zártak le.

— Nikolajevics Miklós nagybeteg. *Stockholmból* jelentik: Nikolajevics nagyherceg állapota a legutóbbi időben rosszabbodott. Legközelebb igen veszélyes operációnak kell alávetnie magát. Pétervári palotájában Kügelgen a pétervári egyetem sebész tanára fogja operálni. A nagyherceg késlelteti az operációt, minden lehetőséget megpróbált, hogy az operációt egy német professzor hajtsa végre. Erre vonatkozólag több kísérlet, köztük semleges diplomataké is, kudarcot vallott.

— Házasság, Kohn Dávid főkantort leánya Kohn Irén és Rostos Nándor (Szeged) június hó 6-án, délelőtt 11 órakor az aradi zsinagógában tartják esküvőjüket (Minden külön értesítés helyett.)

— Varsót elzárták. Berlinből jelentik Varsói lapok jelentése szerint hivatalosan kihirdették, hogy a permi, bogoszlávi, moszkva-rijazani és a szyrián-wiasmai vasutakon az áruforgalom szünetel. Varsó ennek következtében abban a veszélyben forog, hogy teljesen elvágják az élelmiszerbeviteltől. — Jellemző példának okáért, hogy a rijazani vasut mentén fekvő Zemlanoje állomásról múlt évi szeptember 27-én elindított vagon csak az évi május 6-án érkezett meg Varsóba. Az élelmiszerek ára az említett vasutak mentén fekvő községekben hihetetlenül felszöktek.

— Halálozás. Fischer Jakab lippai állatorvos 49 éves korában május hó 31-én hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése június hó 2-án délután 4 órakor volt. Felesége, gyermekei és nagy rokonság gyászolja.

Günsberger Jenő, a Hungária pamutgyár főtisztviselője ma hosszú betegség után meghalt.

— Amerika és a magyar hadikölcsön. Kerülő úton érkezett Csikágóból távirat egyik vezető budapesti pénzintézethez, a mely szerint a legközelebbi postával mintegy hatszázezer korona értékű hadikölcsönjegyzés érkezik Budapestre. A jegyzés oroszánrésze kisemberek pénzéből kerül ki, mivel több mint ötszáz jegyzés történt Csikágóban.

— Értesítés. Az aradi izr. hitközség választási bizottsága ez uton hozza az érdekeltek tudomására, hogy a május 6-ikára tervezett választások a hitközség képviselőtestületének intézkedése folytán elhalasztatnak és csak a háború után tartják meg. Holländer Ignác, biz. elnök, Vajda József, biz. jegyző.

— Lecco a detektívkirály. (Nagyszabású detektívdrama az Apollóban.) Egyidőben a detektívdramák voltak a mozik legvonzóbb műsorszámai, de azóta silányabb képek is forgalomba kerültek s a publikum érdeklődése esőkenni kezdett a detektívtörténetek iránt. Lecco, a detektívkirály, a detektívdramák legszebb emlékei térnek vissza. Ez a fölötté érdekesítő kép szinte utólrhetetlen a maga zsánerében. Talán csak Zsigomárt és Gar el Hammát hasonlíthatjuk hozzá. A mai premieren a közönség feszült idegekkel nézte végig s nagy tetszésének tomboló tapsal adott kifejezést. A grandiózus detektívsláger háborús aktualitásokkal még szombaton megy. 3

— Egy kis árjegyzék kivonatai Fischer áruházának a Szabadság-téren, u. m.: nyers csizem női és férfi ernyők Kor. 4.50 fillér, férfi cerna-harisnyak katonák részére is megfelelők, 50 fillér párja. Turista igek nagy választékban 3 korona darabja, rövid alsónadrágok 1.50 fillér. Mindenki keresse fel a Fischer áruházat a Szabadság-téren. Fénykép kedvezmény. 227

— Hadisegélyző bélyegek százát két koronájával veszi Kerpel könyvkereskedése. Ugyintán vesz egész bélyeggyűjteményeket és könyvtárakat is. 198

— Gyermekkoszik legnagyobb választékban Fischer áruházában a Szabadság-téren. Összecsuksukható nyári sport-kocsi már 16 koronától, ülő és álló patent gyermek székek 14 koronától. Kérnem a cögge figyelni. Fischer áruház a Szabadság-téren. 227

— Papírárúkból nagy engedményt nyújt viszonteladóknak Kerpel papirnagykereskedése. 193

— Gyermekkoszik, összecsuksukható gyermek tolokocsi, gyermek ülő-székek rendkívül nagy választékban Hegedüs Gyula cégnél Arad, Andrassy-tér 16. 191

— Olcsó papírszalvéták Kerpelnél. 193

— Olaszország térképe Kerpelnél. 193

— Ugyvédi irodák b. figyelmébe. A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900—1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

K. A. K. J.

(Hogyan élelmezik a német népet? — Egy különös bizottság működése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 4.

Egy berlini szaklapnak ma Aradra érkezett számában egyik német egyetemi tanár hosszabb cikkben számol be arról, hogy a háború alatt mi módon történik a német néphelyes élelmezése és miképpen tudták elérni, hogy Berlinben most sokkal olcsóbb a kenyér, mint Londonban, pedig nem Németország akarta kizárni Angliát, hanem megfordítva. A cikkből közöljük ama részeket, amelyek a magyar közönség előtt eddig ismeretlenek maradtak:

A magyar közönség általában azt hiszi, hogy a német birodalmi kormány kezdeményezte az ugynevezett kenyéruitalványokat és 5 lepte meg ezzel a szenális találmányával az egész világot. Zimmermann professzor most magocfolja ezt a hiedelmet. Megírja, hogy Berlin népe, amikor a múlt év őszén kétségtelen jelei mutatkoztak a hosszú hadjáratnak és az élelmickek fogyása veszedelmes jelleggel kezdett ölteni, összegyűlt az arénában és követelte a kormánytól a gabonafogyasztás korlátozásának kimondását és a kenyérjegyek behozatalát. A népet ugyanis nagyszerűen szervezte az a bizottság, amely a német főváros legkiválóbb társadalmi vezéreiből alakult s melynek címe: „Kriegs-ausschuss für Konsumenten Interessen“, röviden K. A. K. I. Ez a bizottság gondoskodott arról, hogy minden német polgárnak egyformán jusson az élelmickekhez, mert a gabona rohamos fogyása miatt az a veszély fenyegette a szegényebb néposztályt, hogy nem jut annyi táplálékhoz, amennyi egészségének és munkájának állandó fenntartásához szükséges. Ezért szabták meg pontosan az egyenlő kenyérfogyasztás föltételeit. Azonban mivel az árakat kénytelenek voltak eleinte magasan megszabni, az a bizottság keresztülvitte a kormánynál, hogy az állam kiegészíti a kenyérfogyasztás anyagi föltételeit mindazoknak, akiknek évente legalább 3000 márka jövedelmük nincsen. Németországban tehát az a helyzet, hogy akiknek havonta legalább 250 márka jövedelmük nincsen, azoknak az állam kenyérpótdíjat utalványoz, nehogy a kenyér rendszeres fogyasztásának hiánya csökkenthesse munkájukat. Ez a kiegészítés naponta 50—70 pfennig. Az állam azért teszi meg azt, mert a gabona arányos fogyasztása iránti intézkedéssel kissé megkészt és csak akkor fogantatosította a rendszabályokat, amikor már magas volt a gabona ára és kevés volt az élelmickek. Így az állam a saját mulasztásáért kárpótolja a szegényebb néposztályt.

Köz tudomásu, hogy a háború elején Németországban elrendelték a sertésállomány egy részének levágását, nehogy a sertéstáplálás miatt ne álljon a lakosság rendelkezésére elég tengeri. Zimmermann tanár szerint a K. A. K. I. közbanjárására a kormány már visszavonta ezt az intézkedést, mert belátta, hogy az új termésig annyi tengeri van, amennyi

nyivel az állatokat is rendszeren tudják táplálni. Szerinte különben burgonyában nagy bőség uralkodik szövetségünknel és így a sertések sem éheznek. Azt megállapítja, hogy az állatállomány rekvirálását célzó törekvése a K. A. K. J.-nak sem sikerült és a hussal nem tudták úgy megoldani a kérdést, mint a gabonával. Azt is örömmel konstatálja különben, hogy Németországban most már majdnem annyi gabona van, mint békeidőben és a gabona sokkal olcsóbb, mint Angliában. Az összes jó eredményeket a K. A. K. J.-nak tulajdonítja, amely mindig közbelépett, amikor a hatóságokkal, vagy az eladókkal szemben a polgárság érdekeit meg kellett védelmezni.

Sajnos, nálunk, Magyarországon lehetetlen a polgárokat ilyen nagyszerű szervezetbe tömöríteni és így nem is esoda, ha a mi polgáraink állapota mögötte marad a németeknek.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre f. évi június 6-án, vasárnap délelőtt tizenegy órakor, az egyesület házában nagytermében (Tabajdi Károly-utca 1. sz.) tartja az évi közgyűlést. Az elnökség kéri a kör tagjait, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számmal jelenjenek meg.

VÁROS ÉS MEGYE.

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által június hó 9-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 15. Frigyes főherceg Ő felségének távirata köszönete a gorlicei nagy győzelem alkalmából hozzántézett üdvözlésért. 16. Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósági bizottságának az önálló vámterület létesítése tárgyában kelt átiratára vonatkozó tanácsi előterjesztés. 17. Salacz Béla II-od aljegyzőnek nyugdíjaztatása. 18. A megüresedett II. aljegyzői és annak betöltésével megüresedő állásnak választás útján való betöltése. 19. A megüresedett városi kamarási állásnak választás útján való betöltése. 20. A tanács bemutatja özv. Wentzel Mihálynának kegydíj megadása tárgyá-

ban benyújtott kérelmét. 21. A tanács előterjesztése a város tulajdonát képező éremgyűjtemény elhelyezhetősehez szükséges szekrények megrendelése tárgyában. 22. A közművelődési intézet felügyelő bizottságába egy tagnak megválasztása. 23. A tisztai ügyészség beterjeszti a Szelezzán Miklóssal kötött haszonbérleti szerződést jóváhagyás végett.

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

Fog-Krém
KALODONT
70 Fillér

1880

NYILTTER.*

Szeibert Péter és családja mélyen megsomorodott szívvel tudatja, hogy forrón szorított és felejthetetlen emlékeztetői és illetve legjobb testvér

Szeibert Lajos

sz. és kir. 33-ik gyalogezredbeli hadapród

f. évi május hó 27-én fiatal életének 18-ik évében a galíciai harcúterén ellenséges golyó által találva, hősi halált halt.

Drága halottunk földi maradványa a galíciai Osztrózac községben történt előzetes beszentelés után az ugyantottani katonai temetőben hantoltatott el.

Az engesztelő grászmise az elhunyt lelki üdvéért f. hó 7-én d. e. 9 órakor, fog a főt. Minorita-atyák szentegyházában az egék Urának bemutattni.

Áldott legyen felejthetetlen emlékezetel!

Arad, 1915. június hó 4-én.

2036

A gyászoló család.

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

„Hungaria” aradi pamutárugyár részvénytársaság Igazgatósága és tisztviselői kara mély megilletődéssel jelenti, hogy a gyárnak évek óta odaadó és lelkiismeretes főtisztviselője

Günsberger Jenő úr

folyó hó 4-én hosszas szenvedés után elhunyt.

Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

Arad, 1915. június hó 4-én. 2042

Medgyaszay

Kabaréja

MA, szombaton

és HOLNAP, vasárnap este

a Fehér Kereszt telikertjében

tartja előadásait.

Helyárak:

I. hely 3 kor. II. hely 2 kor.

Kezdeté 9 órakor.

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t. nyomdájában.

Tetvek és férgék

ellen legbiztosabb év- és irtószer

a „PETRIS”-folyadék

(Anisol compositio.)

Párszori bekenés által megszabadít — különösen a harcúterén levő katonákat — a kiütéses tifusz-hordozó tetvektől. Tábori csomagolásban (csak a címet kell reáírni) ára 1 korona 60 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utólsze igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Lábizzadás,

kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik a „PEPPO” folyadék és Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! Szagtalanít!

Peppo folyadék ára utasítással 1 korona.

Peppo-hintőpor ára utasítással 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

A szépségápolás titka a használandó szépségápolószerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. I tégely kenőcs I korona 40 fillér. I tégely orém I korona.

Szines arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszín, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

A pénz az utcán

1 kg Ceres, mely
 a leg egészségesebb ételsír, 2. koronával
 olcsóbb a disznósírnál. Sütéshez, főzéshez
 kitűnő!

6000. H. M. sl. 18-1915. szám.

Hirdetmény.

Az 1915. évi II. tc. alapján, valamint az 5 Fejséne uralkodása alatt álló összes országokban ő cs. és apostoli királyi Felsége által a 18 éves népfölkelésre kötelezetteknek felhívása folytán utasítottak mindazon népfölkelésre kötelezettek, kik az 1897. évben születtek, hogy összeírásuk végett a tartózkodási hely községi előjáróságánál jelentkezzenek és pedig 1915. június 4-től 1915. június 10-ig az arad- városi katonai osztálynál.

A jelentkezés alkalmával a népfölkelésre kötelezettek a személyi adatokat feltüntető okmány igazolásul felmutatandó.

Az összeírásuk végett fentiek szerint jelentkezésre utasított egyének összeírásuk után az előjáróságnak később közölteendő rendelkezéséhez képest a folyó évi június 18-tól július 12-ig terjedő időközben és helyen népfölkelési bemutató szemlőre fognak behivatni.

A magyar szent korona országainak területén tartózkodó azon osztrák állampolgárok és bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyének, kik ezen felhívott korosztályhoz, valamint azon 1878-1890. évi és 1892., 1893. és 1894. évi születésű egyének közé tartoznak, kik a népfölkelési bemutató szemlén a népfölkelési foggyveres szolgálatra akár alkalmatlanoknak találtattak, akár alkalmasságuk folytán bevonultak, de később a népfölkelési tényleges szolgálatból alkalmatlanságuk folytán elzabadságotatáltak és pótszemlén még nem voltak, nasonlóképpen iratnak össze és hivatalnak be bemutató szemlőre, mint az 1897. évi születésű magyar állampolgárok.

Azon népfölkelésre kötelezettek, kik a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezettek papjelöltjei, vagy pedig kik végzett tanulmányaik alapján a véderőtörvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre jelenleg igényel bírnak.

Az összeírásnál tehát a fentiek értelmében mindenkinek meg kell jeennie.

A népfölkelési bemutató szemlén való megjelenés és egyuttal bizonyítalan időre a népfölkelési tényleges szolgálat alól is felmentettek a következők:

- a) a pénzügyőrségnél tartósan alkalmazottak;
- b) a vasutaknál és azok műhelyeiben, továbbá a m. kir. állami vasgyárak központi igazgatóságánál és az annak vezetése alatt álló gyárakban és üzemekben tartósan alkalmazottak;
- c) a posta- és távirde intézetnél, az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajósági társaságnál, a magyar királyi Folyam- és tengerhajósági részvénytársaságnál, a Délnémet dunagőzhajósági társaságnál, valamint egyes, a hadiforgalomban résztvevő s a cs. és kir. trieszti tengerszállítási vezetés által külön kijelölendő tengerhajósági vállalatoknál állandóan forgalmi szolgálatot teljesítők;
- d) a köszönbánya-munkásokhoz tartozók;
- e) a hadiszolgálatokról szóló 1912. évi LXVIII. tc. 4. §-a alapján személyes hadiszolgálatokra az összeírás előtt kiállított egyének;
- f) a határrendőrségnél állandóan és hivataloszerűen alkalmazott egyének (a szolgák kivételével).

Az a), b), c), d) és f) betűs alatt említett népfölkelésre kötelezettek azt, hogy állandóan és hivataloszerűen vannak alkalmazva, fe-

lettes iratosságuk, igazgatóságuk stb., illetve munkásságuk parancsnokságuk, a vasutak és azok műhelyeinek alkalmazásában állók szolgálati főnökségük által szabályszerűen kiállított bizonyítvánnyal a községi előjáróságuk előtt igazolni tartoznak.

Az a), c) és f) betűs alatt említett egyének azonban csak abban az esetben igényelhetik a felmentést, ha az említett minőségükben legalább 1915. évi március hó 1-je óta vannak alkalmazva.

Azon népfölkelésre kötelezett, ki a népfölkelési bemutató szemlőre szóló behívási parancsnak nem tesz eleget, karhatalommal vezettetik elő és az 1890. évi XXI. tc. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetetik.

Kelt 1915. évi május havában.

Andrassy-tér 8. számú Költözködők

házban egy kisebb

figyelmébe!

üzlethelyiség

— különösen dohánytöszdének alkalmas — azonnalra

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

kiadó.

Kalmár József
villanyszerelési vállalata

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó-
hivatalában József főherceg-ut 22.

Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Magyar királyi államvasutak.

108943 1915. szám.

Arverési hirdetmény.

A kézbesíthetetlen küldemények a vasúti üzletszabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráruraktáraiban, délelőtt 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénzfizetés mellett nyilvánosan eladatni:

Állomás	1915. június hó 16-án.
Arad	22-én.
Békéscsaba	28-án.
Brassó	24-én.
Budapest - Józsefváros	21-én.
Budapest dunapart teher p. u.	17-én.
Budapest nyugoti pályaudvar	21-én.
Debreczen	14-én.
Eszék	22-én.
Fiume	17-én.
Győr	25-én.
Kassa	18-án.
Kolozsvár	15-én.
Losoncz	28-án.
Miskolcz	28-án.
Nagyszében	14-én.
Nagyvárad	28-án.
Pápa	15-én.
Pécs	25-én.
Pozsony	21-én.
Sátorajja-Ujhely	24-én.
Szabadka	17-én.
Szatmárnémeti	16-án.
Szeged	18-én.
Szolnok	24-én.
Temesvár Józsefváros	14-én.
Ujvidék	25-én.
Zágráb	28-án.
Kaposvár	

Budapest, 1915. évi május hó 21.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjaztatik).

Használt ólom megvételre kerestetik.

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
 2. Jelige alatt.
 3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet meg tudni.
- A legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
- A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ALKALMAZÁST NYER.

Keresünk

honctói fűrésznök részére könyvelésben jártas, románul is beszélő, a fasszakmában jártas hivatalnokot, Kornis Testvérek Arad. 2087

Gyermektelen házaspár

háamesternek felvétetik, az aszszony főzni tudjon. Cím a kiadóhivatalban. 2089

Tanuló leányok

és fiúk felvétetnek Ingusz Dobozgyárban Deák Ferenc-u. 20. sz. 1997

Intelligens,

gyermeknevelésben jártas német nőt 8 és 9 éves fiúhoz keresek, hosszú bizonyítványos ajánlat fényképpel, esetleg személyes bemutatkozás kéretek. Cím a kiadóhivatalban. 2007

KIADÓ LAKÁS.

Összesen butorozott

különbejárati utcai szoba kiadó, esetleg teljes ellátással. Szent Pál-utca 8., I. em. 2041

Kellemes

utcai külön bejárati butorozott szoba június hó 15-re kiadó. Aulich Lajos u. 20. I. em. ajtó 6. 2008

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnaira kiadók. Bővebbet a háamesternél.

Andrassy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, augusztus 1-re kiadó. Bővebbet a háamesternél.

ÜZLETEK

Andrassy-tér 8.

számu háiban egy kisebb üzleteliség — különösen dohányüzletnek alkalmas — azonnaira kiadó. Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József főherceg-ut 22. szám.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy teljesen

belovagolt hibátlan huszárló eladó. Dr. Uray Miklós, Torna. 2088

Ajánlok

prima raffiát legolcsóbban Roth József, Bőtvs-utca 8. Telefon 68. 1706

Háztartási cikkek

és butorok elköltözés miatt, jutányosan eladók. Weitzer János-utca 3. II. 1812

Papírszalvéta

1000 darab 5 koronáért kapható Pichler Sándor papírkereskedésében, Szabadság-tér. 781

12778—1915.

Hirdetmény.

Arad, szab. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a városi törzs vagyon alap 1914. évi szárazmadása a városháza I. emeleti tanács terében 1915. évi május hó 24-től számlált 15napra közszemlére kitéve lett és annak adatai ellen az 1876. évi XXI. t. cikk 17%-ban megszabott határidőn belül bármelyik adófizető polgár által észrevétel emelhető.

Arad, 1915. évi május hó 22-én.
A városi tanács.

Az újonnan életbe lépett polgári **perrendtartás** folytán szükséges

Ügyvédi birósági nyomtatványok

kaphatók az Aradi Nyomda Részvénytársaság nyomdájában, József főherceg-ut 22. szám. (Bejárat a Kossuth-szoborral szemben.)

3662—1915. pm.

Hirdetmény

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál választás következtében esetleg megüresedő, X. fizetési osztályba sorozott évi 2000 korona fizetés, 200 korona városi pótlék és 720 korona lakbérrel javadalmazott fogalmazói állásra, pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a törvényben előírt képzettségüket igazoló okmányokkal, és másuttalán elöltött szolgálati idejüket igazoló bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérelmeiket Arad sz. kir. város törvényhatóságához címezve hivatalomba I. évi június hó 7-én déli 12 óráig nyújtsák be.

Az állás a törvényhatósági közgyűlésen választás útján töltetik be.

Arad, 1915. május 28-án.
Varjassy Lajos,
polgármester.

BUTOROCCASIO.

Különféle finom, elegáns, alig pár hónapig használt és új

uriszoba berendezések.

Börgarnitúrák,
ésodaszép ebédlők,
perzsaszőnyegek,
eredeti olajfestmények,
disztárgyak.

Mint alkalmi árak legelőnyösebben beszereshetők:

Budapest, 1907

VI., Andrassy-ut 35. sz., I. e.

3839—1915. pm.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál nyugdíjazás folytán megüresedett, évi 2200 korona fizetés és 720 korona lakbérrel javadalmazott városi kamarási állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1888. évi I. t. c. 19. §-ának második bekezdésében előírt képzettséget és esetleg másuttal töltött szolgálataikat igazoló bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket Arad sz. kir. város Törvényhatósági Bizottságához címezve I. évi június hó 5-ig hivatalomba I. évi június hó 7-ig nyújtsák be. Az állás a Törvényhatósági Bizottság közgyűlésén választás útján fog betöltetni.

Arad, 1915. május 22-én.
Varjassy, polgármester.

Veszek és eladok:

burgonyát, babot, szalonnát, zsirt, szappant

waggontételeként és mmá-zsánként.

Kalmár Endre
Asztalos- és Chorin-u. sarok.
Telefon 670.

Nagyszerűen bevált a harcúterán kúrcókkal és általában mindenkinél mint legjobb

fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghűlés, rheuma, köcsvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. esetekben

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Üvege K - 80, 140, 2--.

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlán” című Dr. Richter-féle gyógyszerárban, Prága I, Elisabetstr. 5.

Kapcsolati szöveg.

8761

18922—1915.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy a város által beszerzett állatok husát a város által megállapított maximumális ár mellett Gútek Károly és Testvére, Mátyos Mojsza és Tars, Tschene, Ágoston Krupa, Károly, Farkas János, Papp István, Koch Samu, Kocs Mór és Csokán Ernő árusítja mészárszékekben. A más mészárszékekben árusított hús a silányabb marhákra nézve megállapított maximumális árak érvényesek.

Arad, 1915. május 29.

A városi tanács.

A gondos, jó munkájáról elismert

harisnyakötőde

Andrassy-tér 20. szám

(Fischer Eliz-palotában)

ajánlja magát a helybeli, mint vidéki b. közönség figyelmébe.

Keresek megvételre

1916. évi március hó végéig való folytatolagos átvételre 1000—1500 waggon

tűzifát,

mely gravitáljon Budapestre, esetleg Debrecenbe is.

Pollák S. Zsigmond
Debrecen, Deák Ferenc-ut. 9.